

KESKI-SUOMEN MAANPUOLUSTAJA

Keski-Suomen reservipiirien lehti • www.ksmaanpuolustaja.fi • Nro 4, joulukuu 2024 • 43. vuosikerta

 KESKIMAA

 FORCIT
D E F E N C E

Nammo
SECURING THE FUTURE

HARVIA

Sauna & Spa

Healing with heat

Laadukasta
sisäilmaa

Jyväskylä | Espoo | lindab.fi

Lindab®

POP

Aidosti paikallinen - Varmasti suomalainen

POP Pankki

KONNEVESI KANNONKOSKI KYJJÄRVI LANNEVESI

Tervetuloa asioimaan!

www.poppankki.fi

**HIKOILE,
HYMYILE,
HULLAANNU!**

MAKUNAUTINTOJA

monipuolinen ravintolamaailma

POLSKI KYLPLYLÄSSÄ

aina majoituksen yhteydessä

TANSSIT NELJÄNÄ ILTANA VIIKOSSA

sekä Apollo Barissa karaokea

LÄHELLÄ

vain 25 min. Jyväskylästä!

PEURUNKA.FI
PEURUNGANTIE 85, LAUKAA

Peurunka

 V A P O

Säästä sähköä ja
paranna huolto-
varmuutta

Varaavalla takalla lämmität
kotisi ja valmistat ruokaa
ilman sähköä. Kysy nyt
tarjous ja varmista talven
takkatoimitus!

Tulikivi

JYVÄSKYLÄN

TAKKAKESKUS

Vapaaherrantie 2

puh. 0400 690445

Sujuvaan arkeen ja
huolettomaan huomiseen

Me olemme täällä, kun tarvitset neuvoja
unelmien saavuttamiseen tai apua arjen
raha-asioihin. Tervetuloa meille!

op.fi/keski-suomi

OP Keski-Suomi

KESKI-SUOMEN MAANPUOLUSTAJA

4/2024 - JOULUKUU 2024

Nostoja tästä lehdestä:

Kansainvälisyydestä on tulossa osa kertausharjoituksia	4
Pääkirjoitus: Suomen vahvat aseet säilyvät	6
Reservipiirien uusi toiminnanjohtaja on Hannu Haapamäki	7
Itsenäisyyspäivän ylennykset ja palkitsemiset	9
Puheenvuoro: Informaatiosodan tunnusmerkkejä ja ratkaisuja	14
Keskisuomalainen maanpuolustaja: Varusmiesten hyvinvointi työn keskiössä	17
Muistomerkkejä sotiemme naisille	20
Aktiiviset reserviläiset tärkeässä roolissa Ilmavoimien kertausharjoituksissa	24

Keski-Suomen maanpuolustaja on Keski-Suomen reservipiirien lehti

Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti postitetaan Keski-Suomen reserviläisten ja Keski-Suomen reserviupseerien jäsenyhdistysten jäsenille. Tarkemmat tiedot Keski-Suomen maanpuolustajasta sekä päätoimittajien ja piirijärjestöjen yhteystiedot ovat lehden sivulla 31.

Raateen tielläkin hihtäneelle Elina Argillanderille ylennys on arvostettu tunnustus, sivu 9

Teijo Oksasella on omakohtaista kokemusta kansainvälisestä yhteistyöstä. Kuva: Teijo Oksasen arkisto

Kansainvälisyys hiipii kertausharjoituksiin

Se on ennen kaikkea rikkaus, painottaa Keski-Suomen aluetoimiston entinen päällikkö Teijo Oksanen.

Teksti: Pauliina Ylitalo

Suomen Nato-yhteistyö näkyy myös reserviläisille järjestettävissä kertausharjoituksissa.

– Jos sijoitus on esikunnassa, niin siellä se näkyy ilman muuta, sanoo reservin eversti, aiemmin Keski-Suomen aluetoimiston päällikkönä toiminut **Teijo Oksanen**.

Kansainvälinen toiminta laajenee tulevina vuosina. Sen myötä yhä useampi reserviläinen saattaa harjoituksissa törmätä myös kansainvälisiin soti-

lasiin.

Oksanen itse on ollut mukana kansainvälisessä yhteistyössä jo aiemmin, mutta huomannut myös nyt meneillään olevan muutoksen. Ja jännittänytkin sitä aluksi.

– Kun ensimmäisen kerran tapaa ulkomaisia kollegoja, siinä miettii, mitä pitäisi tehdä. Mutta pian tilanteeseen adaptoituu.

Englannin kieltäkään ei ole syytä pelätä.

– Suomalaisien on syytä muis-

taa, että Natossa on 32 erilaista tapaa puhua englantia.

Enemmän ihmetystä on usein Suomeen saapuvilla Natomumppaneilla. Oksanen kertoo esimerkiksi sitä, millaista ihmetystä suomalainen telta kansainvälisissä sotilaissa herättää.

– Kun esimerkiksi Texasista tulee amerikkalaisia joukkoja aavikonvärillä vaunuillaan sekä maastopuvuillaan ja mokasiinikengät jalassa. Lämmitet-

tävä telta on heille melkoinen hämmästyksen aihe.

Oksanen painottaa, että reserviläisten kannalta harjoitusten kansainvälistyminen on ennen kaikkea rikkaus.

– Tilanteeseen kannattaa heittäytyä rohkeasti mukaan. Treenaamiseen tuo lisämotivaatiota se, kun näkee, miten muunmaalaiset toimivat. Tai millaista kalustoa heillä on.

Muista maista saapuvia sotilaita saattavat ihmetyttää myös

”Monet maat ovat syystä kateellisia Suomen reserviläisistä. Me saamme palvelukseen parhaat yksilöt ja sitä kautta erittäin motivoitunutta väkeä.”

Teijo Oksanen

Presidentti Alexander Stubb korosti Suomen kykyä selviytyä vaikeistakin tilanteista. Kuva: Panu Moilanen

Presidentti Alexander Stubb avasi Martti J. Karin muistoluentojen sarjan

Pauliina Ylitalo

Maa-ilmantilanteen vakauttaminen vaatii vallan uusjakoa, painotti tasavallan presidentti **Alexander Stubb**.

– Jos kykenemme muuttamaan kansainvälistä järjestelmää ja jakamaan valtaa uudella tavalla, olen varma, että pääsemme irti konflikteista.

Presidentti Stubb aloitti **Martti J. Karin** muistoluentojen sarjan. Hän puhui Jyväskylän yliopiston juhlasalissa joulukuun 3. päivänä. Yliopistolla luento seurasi noin 800 kuulijaa.

Stubb kuvasi maailman olevan nykyään moninapaisessa epäjärjestyksessä. Sen tilalle on pyrittävä luomaan uudenlainen monenkeskinen järjestys.

– Jos haluamme monenkeskistä yhteistyötä, meidän on annettava valtaa globaalille etelälle.

Siis maille, jotka ovat Yhdysvaltojen johtaman ”globaalilän” tai Kiinan johtaman ”globaalilän idän” ulkopuolella.

Stubbin mukaan uuden maailmanjärjestyksen rakentaminen kestää vähintään viidestä kymmeneen vuoteen.

Nykyisenä sotien ja konfliktien aikanaan Stubb luettelee ihmiskunnan suurimmiksi haasteiksi ilmastonmuutoksen, ihmistäkin

ällykkäämmän teknologian sekä bioteknologian kehityksen geenien ja dna:n manipuloimiseksi.

– Jos emme kykene sopimaan yhteisistä säännöistä, emme tule tästä selviämään.

Samalla Stubb korosti toisaalta Suomen kykyä selviytyä vaikeistakin tilanteista, toisaalta Suomen ymmärrystä yhteistyön merkityksestä.

– On syynsä sille, että me olemme yksi maailman valmiimpia kansakuntia kohtaamaan kriisejä.

– Pidetään pää kylmänä, sydän lämpimänä ja muistetaan Marttia, Stubb sanoi.

Tiedustelueversti (evp.) ja Jyväskylän yliopiston työelämäprofessori Martti J. Kari kuoli pitkäaikaisen sairauden uuvuttamana 30. elokuuta 2023. Kari toimi uransa aikana myös Pääesikunnan apulaistiedustelupäällikkönä.

”Jos haluamme monenkeskistä yhteistyötä, meidän on annettava valtaa globaalille etelälle.”
Alexander Stubb

Jyväskylän yliopisto aloitti luentosarjan työelämäprofessorinsa elämäntyön kunnioittamiseksi ja Karin aloittaman työn jatkamiseksi. Siinä oli kyse turvallisuuden luomisesta monilla tasoilla.

– Mara ymmärsi ottaa paikansa sodan tulkkina silloin, kun kansa häntä tarvitsi, Jyväskylän yliopiston rehtori **Jari Ojala** sanoi.

Tilaisuudessa puhuivat myös Karin kollegat lehtori **Panu Moilanen** ja professori **Antero Holmila**. Tilaisuuden juonsi Karin työtoveri **Hilkka Grahn**.

Holmilan mukaan nyt eletään aikaa, joka voidaan hyvällä syyllä nimetä kriisien aika-kaudeksi. Kriisinkestävyden ydin on puolestaan arjessa.

– Uudet kriisit ovat aina erilaisia kuin ne, joihin varaudutaan. Parhaatkaan valmiussuunnitelmat eivät toimi, ellei yhteiskunnan perusta ole kunnossa.

Sekä Holmila että Moilanen korostivat Karin esimerkkiä kriisinkestävyden rakentamisessa.

– Mara halusi tehdä työtä isänmaan hyväksi. Jotta totuus voitaisi valheen ja valo voitaisi pimeyden, Moilanen sanoi.

Juttu on julkaistu aiemmin Keski-suomalaisessa.

suomalaiset reserviläiset. Yleinen asevelvollisuus on puolustusliitossa harvinaisuus.

– Monet maat ovat syystä kateellisia Suomen reserviläisistä. Me saamme palvelukseen parhaat yksilöt ja sitä kautta erittäin motivoitunutta väkeä.

– Lisäksi reserviläisillä on osaamista ajatella asioita myös siviilielämän kannalta, sotilaallista näkökulmaa laajemmin, Oksanen sanoo.

Kun Oksanen itse sai viimeksi kutsun kertausharjoituksiin, mukana olivat tarvittavat ohjeet Nato-yhteistyöhön liittyen.

– Kirjeessä neuvotaan Puolustusvoimien verkkopohjaiseen opetusjärjestelmään (PVMoodle), josta voi opiskella esimerkiksi lyhenteitä, termistöä ja kommentorakenteita etukäteen.

– Ja paikan päällä suomalainen henkilökunta kyllä opastaa.

Oksanen siirtyi reserviin Keski-Suomen aluetoimiston johdosta vuonna 2019. Hän asuu Helsingissä, mutta Keuruulla sijaitseva metsätila tuo miehen usein maakuntaan.

Keski-Suomen Reserviupseeriipiiri ry
KEVÄTKOKOUS
Tiistai 25.3.2025 klo 18.00
 Peurunka, Peurungantie 85, Laukaa
 Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.
 Kahvitarjoilu ja esitelmä klo 17.00 alkaen.
 Piirihallitus

Keski-Suomen Reserviläispiiri ry
KEVÄTKOKOUS
Tiistai 25.3.2025 klo 18.00
 Peurunka, Peurungantie 85, Laukaa
 Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.
 Kahvitarjoilu ja esitelmä klo 17.00 alkaen.
 Piirihallitus

Vuosipäivän kunniaksi maksuton huippukonsertti

Keski-Suomen aluetoimiston sekä Maavoimien vuosipäivänä juhlistetaan big band -konsertissa 22. helmikuuta 2025. Ilmavoimien Big Bandin ja trumpettivirtuoosi-laulaja **Kalevi "Aceman" Louhivuoren** johdattelemana sukelletaan syvälle jazz-musiikin syntysijoille **Louis Armstrongin** musiikin merkeissä.

Jyväskylän yliopiston juhlasalissa Keski-Suomen aluetoimiston järjestämään konserttiin on vapaa pääsy.

Maavoimille tulee 24.2.2025 pyöreitä vuosia täyteen, sillä 470 vuotta sitten - vuonna 1555 Ruotsin kuningas **Kustaa Vaasa** antoi määräyksen perustaa ensimmäisen kerran kansallisia, suomalaisia joukko-osastoja.

Louis "Satchmo" Armstrong (1901-1971) oli rodulliset rajaidat ylittänyt juurimusiikin uudistaja ja pioneeri, joka trumpettillaan ja scat-laulullaan viitoitti jazzille tietä uuteen aikaan. Hän oli myös yksi aikakautensa rakastetuimmista viihdyttäjäistä ja suuren yleisön suosikki.

Vuosipäivää pääsee siis nyt juhlistamaan nauttimalla Armstrongin tunnetuiksi tekemistä sävelmistä nyt Ilmavoimien Big Bändin ja Louhivuoren tulkitsemina. *What a Wonderful World!*

Ilmavoimien Big Band:

Tribute to Louis Armstrong

La 22.2.2025 klo 15 Yliopiston juhlasali, Jyväskylä
 Solisti: Kalevi Louhivuori, trumpetti, laulu
 Kapellimest.: Ville Paakkunainen
 Liput: Vapaa pääsy
 Järjestäjä: K-S aluetoimisto

Ilmavoimien soittokunta on Suomen ainoa viihde- ja rytmimusiikkiin erikoistunut soittokunta, joka tunnetaan vauhdikkaista esiintymisistään maamme eturivin solistien kanssa. Soittokunta koostuu 20 muusikosta ja orkesterin päällikkökapellimestarina toimii musiikkimajuri **Ville Paakkunainen**. Kokoonpano esiintyy enimmäkseen big bandina.

Kalevi Louhivuori on yksi Suomen hienoimmista nousevista muusikoista ja säveltäjästä. Hän on kiertänyt ympäri maailmaa konsertoimassa ja pitämässä työpajoja. Hän on esiintynyt monien nykypäivän jazzlegendojen, kuten Dave Liebmanin, Al Fosterin, Hugh Masekelan ja Bob Mintzerin kanssa.

Trumpetinsoiton lisäksi Louhivuori on säveltäjä, sovittaja, tuottaja, kosketinsoittaja, laulaja sekä yrittäjä.

Pääkirjoitus

Kansainvälisyys lisääntyy, Suomen vahvat aseet säilyvät

Suomen Nato-jäsenyys näkyy päivä päivältä enemmän myös reserviläisten elämässä. Puolustusliittoon kuulumisen myötä kertausharjoituskäskyn liitteenä lähetetään tarpeen vaatiessa linkki verkkosivulle, jossa reserviläiset voivat jo etukäteen omaksua tietoja, joita uudenaikaisessa puolustusyhteistyössä tarvitaan.

Puolustusyhteistyössä eletään vasta alkua. Kertausharjoitusten osalta muutos on toistaiseksi ollut näkyvintä esikuntatason tehtävissä. Jatkossa yhteistyö tulee laajenemaan ja yhä useampi saattaa kohdata harjoituksissa myös kansainvälisiä sotilaita. Samalla tarjolla on uudenaikaisia kokemuksia ja oppeja, joihin kannattaa nyt mahdollisuuksien mukaan tarttua rohkeasti.

*Itsenäisyyttä turvataan rakentamalla
yhtenäisyyttä ja yhteistä uskoa
tulevaisuuteen.*

Kansainvälistyminen tulee jatkossa korostumaan entisestään. Joissakin tapauksissa suomalaiset reserviläiset saattavat kertausharjoituksissa osallistua ulkomailla järjestettyihin harjoituksiin. Enemmän kyse on kuitenkin siitä, että kumppanimaiden joukkoja kohdataan kotimaisissa varuskunnissa.

Maailma muuttuu, mutta perusasiat Suomen puolustuksessa eivät ole muuttuneet. Reserviläiset ovat Suomen puolustuksen selkäranka. Siksi myös reservin ajantasaisesta osaamisesta on pidettävä mahdollisimman hyvää huolta. Niin on viime vuosina tehtykin.

Kertausharjoitusten ja niihin osallistuneiden reserviläisten määrät kasvoivat selvästi sen jälkeen, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan vuonna 2022. Kertaajien määrä on kuitenkin tänä vuonna tasaantunut ja vakiintuu vuosittain noin 25 000 kertaajaan.

Kertausharjoitusten lisäksi tarvitaan kuitenkin myös muuta. On jokaisen yksittäisen reserviläisen vastuulla varmistaa, että oma maanpuolustusvalmius on riittävää. Taitoja voi ylläpitää ja uusia oppia esimerkiksi keskisuomalaisen reserviläisyhdistysten tapahtumissa. Tarjolla on monenlaista koulutusta maanpuolustuksen saralla.

Lisäksi jokainen reserviläinen voi omalla toiminnallaan parantaa myös varautumista ympärillään. Tarvitaan kriisivalmiuden kohentamista, mutta myös esimerkkejä siitä, mitä aktiivinen omaehtoisen maanpuolustustyö voi olla.

Samalla on syytä muistaa, että Suomea puolustetaan joka päivä. Ei vain armeijan väreissä, vaan myös siviilitoimissa eri aloilla. Arkipäiväiset rauhanajan teot Suomen hyväksi ovat tärkeitä tekoja erityisesti nyt, kun maailmantilanne on epävakaa.

Itsenäisyyttä turvataan rakentamalla yhtenäisyyttä ja yhteistä uskoa tulevaisuuteen. Mukaan ottaminen on Suomen vahvin ase.

Pääkirjoitus on lehden päätoimittajien laatima.

”Yhteen hiileen puhaltaminen on keskeisintä”

Uusi toiminnanjohtaja Hannu Haapamäki pitää tärkeänä sitä, että maanpuolustusaatetta edistetään yhdessä.

Teksti & kuva: Pauliina Ylitalo

Keski-Suomen reservipiirien uusi toiminnanjohtaja **Hannu Haapamäki**, 59, aloitti tehtävässään joulukuun alussa. Hän aikoo tehdä töitä ennen kaikkea maanpuolustustahdon vahvistamiseksi.

Haapamäki painottaa, että tärkeintä siinä on yhdessä tekeminen.

– Lähtökohtana tulee olla, että eri ihmiset ja erilaiset yhdistykset toimivat aktiivisesti maanpuolustusaatteen edistämiseksi. Yhteen hiileen puhaltaminen on keskeisintä.

Hän korostaa, että mukaan mahtuvat kaikenlaiset ihmiset ja ideat.

– Toiminnan tunnettavuutta pitää pystyä parantamaan ja mukaan lähtemisen kynnystä madaltamaan.

Jämsän Hallissa, varuskunnan kupeessa kasvanut Haapamäki on nähnyt sen kehityksen, joka reserviläisten toiminnassa on vuosikymmenten aikana tapahtunut.

– Isoin asia on veteraanien merkityksen muuttuminen – veteraanit eivät enää näy konkreettisesti arkisessa elämässä. Kun Mäntässä järjestettiin vuonna 1985 veteraanitapahtuma, marssimassa oli satoja veteraaneja. Se vaikutti siihen,

miten maanpuolustusta siihen aikaan katsottiin.

Haapamäen mukaan silloin keskiössä oli maanpuolustushenki, nyt ammatillisuus, osaaminen ja varustautuminen.

– Näiden linjojen välillä tulee löytää sopiva balanssi. Vaikka yhteiskunta on pirstaloitumassa, tulee pitää huolta, että jokaisella on halu puolustaa maataan. Suomessa tilanne on onneksi vielä hyvä.

Myönteinen muutos on tapahtunut erilaisuuden sallimisessa ja siinä, että esimerkiksi pelolla johtamisesta on luovuttu.

– Kun vertaan esimerkiksi omaa varusmiespalvelustani poikani varusmiespalvelukseen, on ero selvä. Pidän kehitystä hyvänä. Pelon sijaan koulutuksessa korostui toverillisuus.

Pitkän uran puolustusvoimien palveluksessa tehnyt Haapamäki työskenteli viimeisimmäksi Ilmasotakoulussa Tikkakoskella.

Haapamäki nimitettiin toiminnanjohtajaksi viime talvena yllättäen menehtyneen **Tapio Paappasen** seuraajaksi.

Haapamäki eläköityi puolustusvoimista marraskuun lopulla – jo toisen kerran.

– Ensimmäisen kerran jäin eläkkeelle vuonna 2020 ja lähdin opiskelemaan eräoppaaksi. Jonkin-

lainen päivähoitopaikka piti olla, mies nauraa.

Koko ikänsä retkeilyä harrastaneelle suunta tuntui kiinnostavalta. Sittemmin Haapamäki työskenteli Saariselällä leirikeskusten johtajana.

– Sieltä minut sitten värvättiin valmistelemaan valtakunnallista paraatia.

Haapamäki oli päävastuussa Jyväskylässä kesällä 2023 järjestetyn paraatin suunnittelusta ja valmistelusta. Sen jälkeen työt jatkuivat erilaisissa suunnittelualan liittyvissä tehtävissä Tikkakoskella.

– Kun toiminnanjohtajan tehtävä vapautui keväällä 2024, ilmoitin olevani käytettävissä

– Tunnen Keski-Suomen kentän hyvin. Valitsijat kokivat ja näkivät, että voisin olla myös persoonana sellainen, että sopisin hommaan. Mutta sanoin heti, että hoidan ensin työtehtäväni loppuun Ilmaso-

”Ensimmäisen vuoden tavoitteeni on, että kaikki yhdistykset tulevat minulle tavalla tai toisella tutuiksi.”

Hannu Haapamäki

takoululla.

Myös toinen eläköityminen merkitsi siis hyppyä uuteen työhön.

– En halua jäädä kokonaan pyörittelemään peukaloitani.

Kadettikoulusta valmistuttuaan Haapamäki työskenteli Hallissa komppanian päällikkönä ja toimistopäällikkönä vuoteen 2001. Sen jälkeen hän toimi Bosniassa rauhanturvayksikön päällikkönä 2001–2002.

Sittemmin Haapamäki on työskennellyt Ilmasotakoulun lisäksi muun muassa Länsi-Suomen sotilasläänin esikunnassa ja Keski-Suomen aluetuomistossa.

Haapamäki asuu perheineen Jyväskylässä. Vapaa-aika täyttyy retkeilystä ja liikunnasta sekä kirjojen lukemisesta ja kuuntelemisesta.

– Sotahistoria ja erityisesti lukeminen kiinnostaa. Tosin tukemisen sijaan olen kuluneen vuoden aikana kuunnellut jo 92 kirjaa, Haapamäki laski marraskuun puolivälissä.

Uudessa tehtävässään Haapamäki haluaa olla ennen kaikkea yhdistysten käytössä.

– Ensimmäisen vuoden tavoitteeni on, että kaikki yhdistykset tulevat minulle tavalla tai toisella tutuiksi. Minuun saa mieluummin ottaa yhteyttä, Haapamäki painottaa.

Näkökulma piirijärjestöstä

Toiminnan edellytykset on säilytettävä myös kasvukeskusten ulkopuolella

Mika Pakkanen

Suomen väestön keskittyminen kasvukeskuksien ympärille jatkuu edelleen. Muuttoliike ja liike-elämän investoinnit painottuvat vahvasti Helsinki-Tampere-Turku -kolmion alueelle ja ympärille. Tämän saman voi todeta vaikka selvittämällä istuvan hallituksen ministereiden kotikunnat. Onneksi kolmion ulkopuolellakin on elinvoimaisia kasvukeskuksia, mutta huomattavasti harvemmassa, pidempien etäisyyksien päässä.

Samantyyppinen kehitys on tapahtumassa myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen kentällä. Suurempien asuinkekkusten yhdistykset kasvavat ja maakuntien maaseutuyhdistykset kamppailevat kutistuvan jäsenmäärän kanssa. Erityisesti tämä koskee reserviupseeriyhdistyksiä, joiden jäsenvaatimuksena on suoritettu reserviupseerin koulutus. Poikkeuksena on Opiskelijain reserviupseeripiiri (ORUP), jonka jäsenyhdistyksiin henkilö voidaan hyväksyä jäseneksi sotilasarvosta riippumatta.

Yksittäiselle reserviläiselle on tärkeää olla osa oman kotiseudun toimintaa.

Vuosittain Suomessa reserviupseerikoulutukseen valitaan noin seitsemän prosenttia varusmiespalvelusta suorittavasta ikäluokasta. Keskisuomalaisittain kiinnostavaa on myös maakunnassamme toimiva Ilmavoimien reserviupseerikoulu, jonne valitaan vain noin kolme prosenttia Ilmavoimissa varusmiespalvelustaan suorittavista varusmiehistä.

Reserviläisliiton jäsenyhdistyksissä tilanne on parempi, koska jäseneksi voi liittyä kuka tahansa 18-vuotta täyttänyt Suomen kansalainen. Yleinen trendi jäsenyyksien jakautumisesta on myös Reserviläisliitossa, vaikka viime vuosien aikana toimintaan on liittynyt mukaan tuhansia uusia jäseniä.

Sen sijaan, että täällä maakunnissa pitäisi alistua supistuvaan toimintaan, pitää kasvukeskuksien kasvavien yhdistysten vahvuudet tunnistaa ja hyödyntää laajasti maakunnissa. Mitä ne vahvuudet sitten voivat olla? Suurimmilla piireillä ja yhdistyksillä on resursseja palkata kokopäivätoimisia toiminnanjohtajia ja mahdollisesti muutakin henkilöstöä. Pienemmälläkin piireillä on suorite- tai palvelupohjaisesti hankittuja toiminnanjohtaja-, tiedotus- ja talousresursseja, joiden tuottamia palveluita voidaan hyödyntää pienemmissäkin yhdistyksissä.

Meidän tuleekin nähdä nämä resurssit potentiaalina konseptoida ja tuotteistaa toimintamalleja ja -sisältöjä, joita voidaan monistaa laajemmin jäsenyhdistyksien ja piirien toimintaan. Näin voimme tukea alueita ja yhdistyksiä, joiden omat resurssit ovat rajalliset.

Maanpuolustuskoulutus MPK on vastaavalla tavalla toimiva organisaatio. Heidän roolinsa on kehittää koulutusohjelmia sekä mahdollistaa niiden tuottaminen ympäri Suomea. Käytännön toteuttavat resurssit ovat reserviläisyhdistysten jäseniä johtajina ja kouluttajina.

Yksittäiselle reserviläiselle on tärkeää olla osa oman kotiseudun toimintaa. Meillä Keski-Suomessa on useita reserviupseeriyhdistyksiä, joiden jäsenmäärät ovat alle 20 jäsentä. Aiemmin mainitsemieni reserviupseerien koulutusmäärien pohjalta yhä harvemmin maaseutukuntaan saadaan RUK:n suorittaneita reserviläisiä. On kuitenkin tärkeää säilyttää mahdollisuus myös reserviupseereille toimia reserviupseereina kotikunnissaan yhdessä reserviläisten kanssa.

Tämä on tunnistettu liitto- sekä piiritasoilla, ja toimenpiteitä uusien jäsenmuotojen eteen on tehty. Keski-Suomen piirin alueella vuonna 2025 tulemme käymään keskustelut näiden pienempien yhdistysten kanssa. Pyrimme löytämään yhteisesti keinoja säilyttää mahdollisuudet reserviupseeritoimintaan koko maakunnan alueella sekä laajemmin koko Suomessa.

Meillä Keski-Suomessa yhteistyö eri piirien ja yhdistysten kanssa on erinomaisella tasolla. Yhdessä toimien ja yhteisillä resursseilla olemme saaneet varmistettua laadukkaan toiminnan piirimme alueella. Tässä kirjoittamani ei tarkoita keneltäkään pois, vaan olemassa olevien perinteiden säilyttämistä kehittävän toiminnan rinnalla.

Nyt on aika rauhoittua ja hiljentyä tulevaan joulun aikaan sekä kunnioittaa veteraanisukupolvien tekemää työtä joulun kunniavartioissa ja muilla tavoin. Aikaa perheillemme ja läheisille vapaassa kotimaassamme.

Toivotan kaikille rauhaisaa joulua ja hyvää uutta vuotta 2025!

Kirjoittaja on Keski-Suomen reserviupseeripiirin puheenjohtaja.

”Tätä arvostan kaikkein eniten”

Ylikersantiksi ylennetty Elina Argillander on perheenäiti ja yrittäjä, mutta myös aktiivinen reserviläinen.

Teksti: Pauliina Ylitalo / Kuva: Juha Hyvärinen

Ylikersantiksi ylennetty jyväskyläläinen **Elina Argillander**, 42, on osoittanut, että myös perheenäiti ja yrittäjä voi olla aktiivinen reserviläinen.

–Olen ollut mukana kouluksissa sekä raskaana, että pienen vauvan kanssa, Argillander nauraa.

Järjestelyjä se on tosin toisinaan vaatinut. Joillakin joksilla Argillanderin äiti on ollut apuna ja liikkunut vauvan kanssa asuntovaunulla reittiä muakailen.

Viimeisen vuosikymmenen aikana Argillanderin palo maanpuolustustyöhön on vain vahvistunut. Siksi ylennys on hänelle erityisen mieluinen yllätys.

–Olen tästä erittäin otettu. Olen saanut todistuksia ja suorittanut arvosanoja, mutta tätä arvostan kaikkein eniten.

Argillanderin taival aktiivisena reserviläisenä alkoi vuonna 2014.

–Olimme silloin muuttaneet takaisin Keski-Suomeen. Armeijavuosistani oli silloin kulunut 13 vuotta ja hakeuduin MPK:n harjoituksiin. Vuodesta 2015

olen kuulunut Keski-Suomen maakuntajoukkoihin.

Argillander on kotoisin Viitasaarelta, mutta asuu nykyisin Jyväskylässä. Perheessä on kolme lasta.

Argillander on saanut panssarijääkärikoulutuksen Parolan Panssariprikaatissa, mutta reserviläisenä hän käyttää maanpuolustustyössä myös siviiliammattissa karttuneita taitoja.

–Minulla on terapia- ja liikunta-alan yritys. Opiskelen parhaillaan traumaterapiaa ja olen kiinnostunut erityisesti traumaattisista kriiseistä ja traumaperäisen stressihäiriön hoidosta

–Olen ollut lapsesta saakka kiinnostunut myös sotahistoriasta. Molemmat pappani olivat sodassa. Sen myötä ajattelen nykyään paljon sitä, millainen on sodan jättämä perintö suomalaisille kollektiivisesti. Kollektiivinen traumatisoituminen näkyy jälkipolvissa edelleenkin.

Se näkyy Suomessa, mutta kenties vielä enemmän Virossa. Viime kesänä Argillander toimi teemasta kouluttajana myös siellä Kaitseliitin harjoituksissa.

Kriisioloissa selviytymisen

Elina Argillander vastaanotti ylennyksen ylikersantiksi.

teemaan kytkeytyy Argillanderin mukaan vahvasti myös hengellisyys.

–Koti, uskonto ja isänmaa ovat tärkeitä elementtejä. Muualta hengellisyys on jo revitty pois, mutta Puolustusvoimissa se on onneksi vielä säilynyt. Se on tärkeä elementti.

Reserviläisenä Argillander muistelee erityisellä ilolla sotajan taistelumaisemiin teytyjä vaelluksia.

–Yksi kohokohdista on, kun

hihdimme Raateen tien maisemissa Talvisodan osasto Fagerinäsin suksenjäljissä 36 asteen pakkasessa ja yövimme teltoissa. Sää oli samanlainen kuin talvisodan aikana.

Samalle listalle kuuluvat myös maakuntajoukkojen taisteluharjoitukset ja tiedustelukoulutukset.

–Armeija-aika oli hienoa, mutta todellista maanpuolustushenkeä ja tasavertaisuutta olen kokenut vasta nyt reservissä, Argillander painottaa.

Ylennykset itsenäisyyspäivänä 2024

Itsenäisyyspäivänä 6. joulukuuta tehtiin kaikkiaan viisi kenraalikulunan ylennystä. Tasavallan presidentti **Alexander Stubb** ylensi kenraalimajuri **Jari Mikkosen** kenraaliluutnantiksi, prikaatikenraalit **Jarmo Vähätiiton**, **Tero Ylitalon** ja **Timo Herrasen** kenraalimajureiksi sekä eversti **Aki Puustisen** prikaatikenraaliksi. Keski-Suomi sai puolustushallinnon upseeriylennyksissä kaksi uutta everstiä.

Keski-Suomen Maanpuolustaja julkaisee ylennykset maakunnassa toimivista joukko-osastoista ja Puolustusvoimien yksiköistä sekä niiden henkilöiden osalta, joiden asuinpaikka sijaitsee Keski-Suomessa tai lähialueilla.

UPSEERIYLENNYKSET PUOLUSTUSHALLINNOSSA

EVERSTIKSI

evl. Korhonen Markus, Ilmavoimien esikunta
evl. Leppänen Mikko Tuomas, IlmaE

EVERSTILUUTNANTIKSI

maj. Kaisto Marko Sakari, Pv. johtamisjärjestelmäkeskus
maj. Keskinen Miika Juhani, IlmaE
maj. Pirttinen Lauri Markus, IlmaE
Jatkuu seuraavalla aukeamalla

Keski-Suomen aluetoimisto järjesti ylentämis- ja palkitsemistilaisuuden Jyväskylän Paviljongissa torstaina 5. joulukuuta. Kuva: Juha Hyvärinen

INSINÖÖRIEVERSTILUUTNANTIKSI

insmaj. Borenius Tero Ilmari, 3. Logistiikkarykmentti
insmaj. Kilpiäinen Juha Kaarlo August, IlmaE
insmaj. Pulkkinen Tapio Antero, PvJJK

INSINÖÖRIKOMENTAJAKSI

inskomkapt. Enroth Björn Stefan Ilari, Järjestelmäkeskus

MAJURIKSI

kapt. Elomaa Henri Silvo Juhani, Ilmasotakoulu
kapt. Harju Sami Rauli Juhani, IlmaE
kapt. Joensuu Mika Juhani, Ilmask
kapt. Mecklin Olli-Pekka, IlmaE
kapt. Paukku Ville Anton, Ilmask
kapt. Suuriniemi Jarno Petteri, Ilmask
kapt. Tapio Janne Rainer, Ilmask

INSINÖÖRIMAJURIKSI

inskapt. Jaakkola Juhani Martti Sakari, JärjK
inskapt. Jokinen Jussi Olavi, 3LogR
inskapt. Sara Mikko Samuel-Sakari, JärjK
inskapt. Siik Henri Hermann, 3LogR

INSINÖÖRIKOMENTAJAKAPTEENIKSI

inskaptl. Lehtimäki Mika Petteri, JärjK

KAPTEENIKSI

ylil. Lounasvuori Mikko Fredrik, IlmaE
ylil. Manninen Janne Tapani, Ilmask
ylil. Nokkosmäki Jari Uolevi, JärjK
ylil. Pennanen Jari Henrik, Räjähdekeskus

INSINÖÖRIKAPTEENIKSI

insylil. Hanhimäki Hannu Aku Petteri, PvJJK
insylil. Leivonen Jussi Artturi, JärjK
insylil. Pesu Marko, PvJJK
insylil. Rasila Mikko Arttu, IlmaE
insylil. Rouvali Petri Tuomas, Räjähdekeskus

INSINÖÖRIKAPTEENILUUTNANTIKSI

insylil. Ranta Kalle Tapio, JärjK

YLILUUTNANTIKSI

luutn. Finska Oskari Ahti Tobias, Ilmask
luutn. Oksala Eero Antti, PvJJK
luutn. Parkkinen Martti Eerik, Ilmask
luutn. Poikolainen Tuomas Juha Akseli, Ilmask

INSINÖÖRIYLILUUTNANTIKSI

insluutn. Kiuttu Nikke Martti Tapani, JärjK
kers. Väisänen Pekka Jouni Juhani, JärjK
insluutn. Vänskä Sauli Ensio, PvJJK

PUOLUSTUSHALLINNOSSA PALVELEVIEN YLENNYKSET RESERVISSÄ

EVERSTILUUTNANTIKSI

maj. Virtanen Vesa Pekka, IlmaE

KAPTEENIKSI

ylil. Kautiainen Tero Johannes, JärjK
ylil. Kuukka Juho Kalevi, JärjK

YLILUUTNANTIKSI

luutn. Kemppi Jari Veikko, IlmaE

LUUTNANTIKSI

vänr. Kautto Joni Oskari, Ilmask
vänr. Koivuniemi Mika Tapani, JärjK
vänr. Niemi Jani Samuli, JärjK

RESERVIN UPSEERIEN YLENNYKSET

MAJURIKSI

Manninen Mika Petri, Jyväskylä
Sallinen Mikko Ilari, Muurame
Sotkasiira Jaakko Sakari, Jämsä

KAPTEENIKSI

Annala Juho Erkki Petteri, Jyväskylä
Laitinen Jaakko Juhani, Jyväskylä
Muhonen Janne Matti, Ähtäri
Mäkinen Jukka Miika Kalevi, Jyväskylä
Rasmus Taneli Ahti-Petteri, Jyväskylä
Veistola Tuomas Tapio Manasse, Jyväskylä

YLILUUTNANTIKSI

Haavisto Esko Sakari, Jyväskylä
Haikara Jukka Samuli, Jyväskylä
Hölttä Joonas Samuli, Jyväskylä
Karjalainen Martti Eelis Eemeli, Jyväskylä
Ketolainen Antti Veikko, Jyväskylä
Kivimäki Harri Veli-Matti, Jyväskylä
Klinga Kimi Krister, Petäjävesi
Laitila Antti Kalevi, Jyväskylä
Leinonen Pauli Matias, Jyväskylä
Leskinen Tommi Tapani, Jyväskylä
Saari Toni Petteri, Jyväskylä
Sallisalmi Vertti Väinämö Harrinpoika, Jyväskylä
Säämänen Perttu Mikael, Jyväskylä
Veijonen Petteri Kalle, Jyväskylä
Ylitalo Hannu Tapani, Keuruu

LUUTNANTIKSI

Ala-Kasari Markus Ilkka Petteri, Muurame
Betanzos Marco Joni Micael, Jyväskylä
Elfvengren Patrik Mikael, Jyväskylä
Eskola Edvin Anttoni, Jyväskylä
Haanpää Henrik Toivo Juhani, Jyväskylä
Hanhivaara Tuomas Aleksanteri, Jyväskylä

Aluetoimiston päällikkö Matti Anttila puhui tilaisuudessa ylennetyille ja palkituille. Kuva: Juha Hyvärinen

Hautamäki Hilja Wilhelmiina, Jyväskylä
 Ikonen Juho-Pekka Aukusti, Jyväskylä
 Isomäki Laura Alisa, Jyväskylä
 Juutilainen Ville Juhani, Jyväskylä
 Kuusela Joonas Aapo Johannes, Muurame
 Kuvaja Aki Jarno Tapani, Jyväskylä
 Kynnäs Antti Oskari, Jyväskylä
 Kärkkäinen Juho Matias, Saarijärvi
 Mattila Arttu Matias, Jyväskylä
 Meronen Juha Paavo, Jämsä
 Mikkonen Jarno Eelis, Jyväskylä
 Murtojärvi Aleksí Markus, Jyväskylä
 Patovisti Iida Helmi Kaarina, Jyväskylä
 Raukko Anssi Johannes, Jyväskylä
 Savolainen Joonas Santeri, Jyväskylä
 Säynätmäki Niklas Joonatan, Jyväskylä
 Tiilikainen Petri Tero Mikael, Jyväskylä
 Tuohimetsä Tatu Tuomas, Jyväskylä

ALUETOIMISTOJEN PÄÄLLIKÖIDEN YLENTÄMÄT ALIUPSEERIT JA MIEHISTÖN JÄSENET RESERVISSÄ

YLIVÄÄPELIKSI

Ahtola-Lamminen Suvi Kukka-Maaria, Jämsä
 Haaparanta Mika Juhani, Mänttä-Vilppula
 Lehtonen Antti Samuli, Jyväskylä
 Savola Mikko Tapio, Ähtäri

VÄÄPELIKSI

Airaksinen Veli-Matti Juhani, Muurame
 Heinonen Mika Petteri, Viitasaari
 Markkanen Emilja Anna-Maria, Äänekoski
 Piispanen Janne Petteri, Jyväskylä
 Rantanen Kimmo Kalervo, Jyväskylä
 Salonen Henri Juhani, Jyväskylä
 Tuominen Vili Verner, Jyväskylä

YLIKERSANTIKSI

Argillander Elina Anu-Riikka, Jyväskylä
 Auvinen Ville Kristian, Jyväskylä
 Henttonen Arttu-Pekka, Jyväskylä
 Hetekorpi Jarkko Juhani, Keuruu
 Hirvasaho Heikki Tapani, Jyväskylä
 Jaatinen Markku Petteri, Jyväskylä
 Jääskeläinen Pietari Aarne Tapio, Jyväskylä
 Kaipainen Antti Yrjö Ilmari, Jämsä
 Katainen Akimatti, Jyväskylä
 Kauppinen Juho Eemeli, Jyväskylä
 Kettunen Nikke Petteri, Jyväskylä
 Koskinen Mika Olavi, Jyväskylä
 Kulju Ari Pentti Antero, Jämsä
 Kuningas Jouni Kaleva, Kuhmoinen
 Kuusela Mika-Matti Juhani, Äänekoski
 Laukkanen Marko Mikael, Muurame
 Leinonkoski Aleksí Olavi Henrikki, Jyväskylä
 Maijala Santeri Mikael, Virrat
 Matilainen Ilpo Sakari, Uurainen
 Mäkinen Tommi Petteri, Jyväskylä
Jatkuu seuraavalla aukeamalla

LASSILA & TIKANOJA OYJ

Aisti kotisi puhtaus

TOYOTA

O.K. AUTO OY

www.okauto.fi • www.toyota.fi
 • www.vaihtoautot.net

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

URTTI
 ASIANAJOTOIMISTO

- kiinteistöoikeus
- riitojen ratkaisu • työoikeus
- perhe- ja perintöoikeus

www.urtti.fi 0400 565 361

Tunnustus ansiokkaasta maanpuolustustyöstä

Matti Kratsille myönnettiin 4. luokan vapaudenristi.

Teksti: Markus Kauppinen / Kuva: Juha Hyvärinen

Muuramelaiselle **Matti Kratsille**, 79, myönnettiin korkean tason tunnustus ansiokkaasta toiminnasta maanpuolustuksen hyväksi. Saarijärveläislähtöinen Krats sai vastaanottaa itsenäisyyspäivän aatonaattona Vapauden ristin ritarikunnan 4. luokan vapaudenristin.

–Tämän tason tunnustusta pidän yllätyksenä, vaikka tietysti itseensä kohdistuvan asian arviointi on vaikeaa.

Reserviläisjärjestöt ovat kuuluneet Kratsin elämään tiiviisti jo 1970-luvulta lähtien.

–Olen ollut pitkään mukana monenlaisessa reserviläistoiminnassa, ennen kaikkea urheilussa, mutta myös itse järjestöissä.

Työuran jälkeen hän on käyttänyt aikaansa sodan kokeneen sukupolven hyväksi ja perinteen jatkumisen edistämiseksi.

–Nyt eläkeläisenä olen ollut mukana sotaveteraanityössä. Vuodesta 2017 olen ollut Jyväskylän sotaveteraanien puheenjohtaja sekä mukana, kun vuodesta 2019 lähdettiin suunnittelemaan Tammenlehvän perinnetoimintaa.

Veteraanityön siirtymistä perinneaikaan Krats pitää haasteellisena taitekohtana, joka määrittelee tulevaisuutta.

–Miten jatkossa muistetaan esimerkiksi tärkeät päivät, Pro Patria -taulut ja muistomerkit, mutta ennen kaikkea miten muistetaan sukupolvet, joiden ansiosta Suomi selvisi sodista sekä jälleenrakentamisesta suurten ikäluokkien kanssa, Krats pohtii.

Tilannetta tähän saakka muuramelainen pitää hyvänä.

–Veteraanijärjestöt ovat nauttineet suurta arvostusta. Vaikka veteraanit poistuvat keskuudestamme, leskien ja puolisoiden parissa työtä jatketaan edelleen.

Monipuolisen kokemuksen perusteella tuore vapaudenristin kantaja toteaa, että reserviläis-toiminta jatkuu tulevaisuudessa joka tapauksessa. Näin veteraaniperinteen jatkaminen olisi luonteva osa tätä työtä.

–Näen, että reserviläisjärjestöillä on suuri vastuu ja merkitys sillä, että saadaan siirrettyä tieto tuleville sukupolville.

Krats kuitenkin selventää, että ei pidä reserviläisiä ainoana toimijana perinteen siirrossa.

–Meillä on Tammenlehvän Keski-Suomen Perinneyhdistyksessä yli 20 järjestöä mukana. Reserviläiset ovat mielestäni kuitenkin kokoavana voimana.

Myös paikallisuudella on

Tällä hetkellä Matti Krats toimii Tammenlehvän Keski-Suomen Perinneyhdistyksen toiminnanjohtajana.

oma, tärkeä roolinsa.

–Loppujen lopuksi keskeisintä työtä tehdään yksittäisissä kunnissa, paikallisella tasolla tuttuun ihmisten kesken.

Maanpuolustus- ja veteraanityöhön on saatu Kratsin kautta laaja ja ammattimainen järjestöosaaminen valtakunnalliselta tasolta.

–Työskentelin ensin Poliisien liitossa ja silloin olin mukana,

kun saimme yhdistettyä poliisijärjestöt ja jatkoin puheenjohtajana. Pardian puheenjohtajana johdin yli 80 000 jäsenen järjestöä.

–Olen toiminut myös urheilujärjestöissä, esimerkiksi puheenjohtajana Suunta Jyväskylässä. Se huipentui Urheilugaalassa vuoden urheiluseura -pokaalin nostamiseen, Krats muistelee.

YLIKERSANTIKSI

Mäyränen Tero Heikki, Jyväskylä

Pellonperä Jarkko Jouni Juhani, Jämsä

Savolainen Julius Jesse Rikhard

Sorri Eero Pietari, Jyväskylä

Sorvoja Jukka Petri, Jyväskylä

KERSANTIKSI

Ahonen Tomi Kristian, Jyväskylä

Flyktman Petri Juhani, Jyväskylä

Heinonen Petrus Veli Johannes, Laukaa

Hlavacek Jakub Daniel, Jämsä

Hokkanen Elias Vesa Tapani, Jyväskylä

Holkko Niko Tapani, Jyväskylä

Inkilä Riku Petteri, Keuruu

Jalkanen Lasse Petteri, Jyväskylä

Janhonen Juho Aleks, Saarijärvi

Jansa Janne Verner, Jyväskylä

Juurikka Jani Petteri, Uurainen

Karjalainen Tomi Petteri, Laukaa

Katajalehto Olli Pekka, Jyväskylä

Kinnunen Samu Severi, Jyväskylä

Korolainen Jesse Pekka Juhani, Jyväskylä

Kubisiak Mateusz Piotr, Laukaa

Kuitunen Timo Mikael, Jyväskylä

Lahti Jaakko Sakkeus, Joutsa

Laitinen Jukka Petri Olavi, Hankasalmi

Laitinen Ville Oskari, Jyväskylä

Lehto Jussi Matti Olavi, Jyväskylä
 Leinonkoski Roope Rasmus Hermann, Jyväskylä
 Leppälä Tuomas Teppo Mikael, Jyväskylä
 Lindblom Per Nicklas Nikolai, Jyväskylä
 Linna Otto Hermann, Jyväskylä
 Lumme Veeti Atte Jasperi, Jyväskylä
 Mynttinen Jari Juhani, Toivakka
 Mäkinen Samuli Joosua, Jyväskylä
 Neuvonen Olavi Toni Mikael, Uurainen
 Nieminen Antti Veikko Evert, Laukaa
 Niskanen Marcello Johannes, Jyväskylä
 Nykänen Topi Sakari, Jyväskylä
 Ojanen Simo Pekka, Jyväskylä
 Perälä Eetu Olavi, Jyväskylä
 Pihkakoski Roope Johannes, Jyväskylä
 Pyykölä Harri Kalevi, Jyväskylä
 Roikonen Simo Tapio, Muurame
 Saarela Lassi Tapio, Jyväskylä
 Siukola Antti Samuli, Jyväskylä
 Sívén Samuel Pentti, Mänttä-Vilppula
 Snellman Eeva-Kaisa Pauliina, Jyväskylä
 Sorri Eetu Joonatan, Saarijärvi
 Sorri Jani Antero Kalervo, Multia
 Stier Henrik Benjamin, Jämsä
 Tiaskorpi Krista Maria, Jyväskylä
 Turpeinen Tero Petri, Laukaa
 Uimonen Tuomas Juho Eerikki, Muurame
 Urama Atte Matias, Jyväskylä
 Varonen Arto Matti Jalmari, Jyväskylä
 Varpula Antti Kalevi, Saarijärvi
 Vauhkonen Sampo Valtteri, Jyväskylä
 Vehkalampi Niko Petteri, Jämsä
 Viiki Tino Petteri, Mänttä-Vilppula
 Välimaa Roope Fredrik Olavi, Jyväskylä
 Ylinen Janne Petri, Ähtäri

ALIKERSANTIKSI

Anjam Immanuel Ben, Jyväskylä
 Hokka Sauli Antero, Jyväskylä
 Hänninen Werner Toivo Evert, Saarijärvi
 Isakoff Rosa Maria Miranda, Jyväskylä
 Jokinen Jesse Joonatan, Petäjävesi
 Jylhä Tuomas Kristian, Jyväskylä
 Kainulainen Kim Ossian, Kivijärvi
 Kora Juha Kristian, Muurame
 Kämäräinen Niko Kalevi, Jyväskylä
 Käsmä Eetu Olli Ilmari, Jyväskylä
 Lahtinen Raimo Onni Eerikki, Jämsä
 Lanz Niko Olavi, Muurame
 Lappi Rauno Olavi, Jyväskylä
 Lobski Artturi, Jyväskylä
 Manninen Ville-Valtteri, Äänekoski
 Mantere Markku Juhani, Petäjävesi
 Muhonen Mika Henrik, Saarijärvi
 Mäkelä Jesse Veli Jasperi, Jyväskylä

Keski-Suomen Reserviupseeriipiirin puheenjohtaja Mika Pakkanen sai Reserviläisliiton kultaisen ansiomitalin ja Keski-Suomen Reserviläispiirin puheenjohtaja Perttu Hietanen ansioristin Helsingissä 4.12. Kuva: Reserviläisliitto

Mäki-Puhtila Jari Juhani, Jyväskylä
 Niininen Miira Markus, Jyväskylä
 Nojonen Jaakko Julius, Jyväskylä
 Nuora Janne Petteri, Jyväskylä
 Paasikannas Veli-Matti Tapio, Hankasalmi
 Pasanen Tomi Petteri, Pihtipudas
 Pekkilä Mikko Samuli, Jyväskylä
 Pietiläinen Saku Oskari, Jyväskylä
 Riikonen Joel Jeremias, Jyväskylä
 Ruuttunen Lauri Matias, Keuruu
 Suonikko Jiri Jimi-Verner, Jyväskylä
 Taipaleenmäki Joni Matti Mikael, Keuruu
 Tyynelä Atso Kristian, Jyväskylä
 Veijanen Ville Juhani, Jyväskylä

KORPRAALIKSI

Alakesti Valtteri Oskari, Jyväskylä
 Elomaa Aapeli Aarne Juhani, Muurame
 Hautanen Tomi Kristian, Jyväskylä
 Honkonen Tatu Matias Kristian, Petäjävesi
 Jämbeck Tapio Matias, Kinnula
 Korkiakoski Joni Jorma, Jyväskylä
 Kovanen Tuukka Emil Aleks, Mänttä-Vilppula
 Kyllönen Oskari Matias, Mänttä-Vilppula
 Lehosvuo Timo Risto Artturi, Jyväskylä
 Pekkarinen Elias Aaro, Jyväskylä
 Penttinen Samuli Vilho Adiel, Jyväskylä
 Pitkänen Sami Pauli Kalevi, Jyväskylä
 Pulkkinen Mikko Samuli, Jyväskylä
 Vainisalo Juuso Veikka Petteri, Laukaa
 Viitanen Manu Valtteri, Keuruu
 Vuorela Lauri-Heikki, Viitasaari

Kunnia- ja ansiomerkit

VAPAUDENRISTIN RITARIKUNTA

4. LK:N VAPAUDENRISTI

Krats Matti, Muurame

RESERVIUPSEERILIITTO

RESERVIUPSEERILIITON HOPEINEN ANSIOMITALI

Kanninen Timo, Jyväskylän reserviupseerit (JRU)
 Könkkölä Pekka, JRU
 Leikas Juho, JRU
 Lilja Anssi, JRU

RESERVIUPSEERILIITON PRONSSINEN ANSIOMITALI

Vitikainen Miikka, JRU

RESERVILÄISLIITTO

RESERVILÄISLIITON ANSIORISTI

Hietanen Perttu, Korpilahti
 Ikäheimonen Kauko, Viitasaari

RESERVILÄISLIITON KULTAINEN ANSIOMITALI

Arpiainen Markku, Joutsa
 Heikkinen Panu, Laukaa
 Hämäläinen Timo, Jyväskylä
 Pakkanen Mika, Jyväskylä
 Poikolainen Veli-Pekka, Konnevesi

Puheenvuoro

Informaatiosodankäynnissä kohteena on käsitys itsestä ja historiasta

Mari Puurunen

Informaatiosodankäynti on länsimaille, Suomi mukaan lukien, haaste usealla saralla. Suomalaiset mielleyhtymät sodasta muodostuvat yhä perinteiselle kuvastolle juoksuhaudoista, armeijan harmaista ja rintamalinjoista. Nykyinen, hybridisodankäynniksiin kutsuttu moninaisten vihamielisten toimien tilanne ei vastaa enää entisen kaltaista sodan ja rauhan kaksijakoisuutta.

Pahantahtoiset valtiolliset toimijat, kuten Venäjä ja Kiina ovat tietoisia länsimaisten demokratioiden haasteista vastata muun muassa informaatiiosodankäyntiin, mitä toimijat käyttävät häikäilemättä hyväkseen.

Informaatiosodankäynnissä kuvitteelliset rintamalinjat muodostuvat yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskuntien välille.

Informaatiosodankäynnissä vihollinen pyrkii tunnistamaan suomalaisesta yhteiskunnasta yksilöitä ja yhteisöjä erottavia jakolinjoja, ja näin asettamaan ihmisiä vastakkain erinäisissä kiistakysymyksissä. Keinoihin kuuluu esimerkiksi historian, kulttuurin ja perinteiden kyseenalaistaminen disinformaation eli tarkoituksellisesti vääran tiedon avulla.

Venäjäällä, kuten sen edeltäjässä Neuvostoliitossa, harjoitetaan sisäpoliittista menneisyydenhallintaa ns. muistilakien kautta, jotka kriminalisoivat puheen Venäjän osallisuudesta muun muassa toiseen maailmansotaan johtaneisiin tapahtumiin.

Suomalaiset ovat olleet varsin yksimielisiä toisen maailmansodan aikaisesta historiastaan, ja selviytymistarina torjuntavoitosta muodostaa yhden suomalaisen historiankirjoituksen peruskappaleen.

Venäjälle historian uudelleenkirjoitus on osa informaatiiosodankäyntiä, jolla pyritään sekä muovaamaan kohdemaan väestön historiakuvaa että aiheuttamaan tunnepitoista keskustelua historiasta sekä nykyhetkestä.

Kremlin väitteet siitä, että Suomi oli fasistinen valtio jatkosodassa sivuuttavat Neuvostoliiton roolin Molotov-Ribbentrop-sopimuksen salaisen lisäpöytäkirjan etupiirijaoissa.

Kreml on pyrkinyt muiden häirintäkeinojen ohella myös vaikuttamaan suomalaiseen historiakäsitykseen toisen maailmansodan tapahtumista. Esimerkiksi jatkuvat toimet luovutetussa Karjalassa suomalaisten sotamuistomerkkien poistamiseksi ja turmelemiseksi eivät ole saavuttaneet suurta huomiota suomalaisessa julkisessa keskustelussa. Samoista teoista venäläisiä muistomerkkejä kohtaan saisi Venäjällä useamman vuoden vankilatuomion.

Informaatiosodankäynnin torjumiseksi on tunnettava oma historia. Suomessa talvi- ja jatkosodan kokemuksiin perustuva kansallinen kertomus vahvistaa yhä 2020-luvulla henkistä kriisinsietokykyä tilanteessa, jossa uudet sotilaalliset uhkat kohdistuvat yhteiskunnan yhtenäisyyteen.

Yhteiskunnan yhtenäisyys puolestaan muodostuu yksilöiden ja yhteisöjen keskinäisestä liimasta – eli niistä tarinoista, joista yksilöt ja yhteisöt muodostuvat.

Kirjoittaja on Pihlputaalta kotoisin oleva valtiotieteiden maisteri (poliittinen historia), joka todisti Venäjän hyökkäyssodan alkamista paikan päällä Moskovassa helmikuussa 2022. Tällä hetkellä hän työskentelee projektitutkijana Jyväskylän yliopiston kognitiivisen ja informaatiopsykologisen turvallisuuden koulutuksen ja tutkimuksen Kilpi-kehittämishankkeessa.

Jouni Reinikainen osallistuu aktiivisesti muun muassa Karjalan Liiton toimintaan. Kuva: Matti Hyvärinen

Maanpuolustajalla on uusi ilmoitusmyyjä

Pauliina Ylitalo

Keski-Suomen Maanpuolustajan ilmoitusmyynnistä vastaa jatkossa **Jouni Reinikainen**, 62. Jyväskylässä asuva Reinikainen on kiinnostunut työstä henkisen maanpuolustuksen parissa ja haluaa tätäkin kautta kantaa kortensa kekoon.

–Minulla on hyvät verkostot markkinoinnin kentällä eri puolilla Keski-Suomea, Reinikainen sanoo.

Reinikaisen näkemys henkisen maanpuolustustyön tärkeyteen on versonut juurista.

–Sukuni on kotoisin Koivistolta ja he joutuivat lähtemään evakkoon kahdesti.

Lehden muiden yhteystietojen tapaan Reinikaisen tiedot ovat sivulla 31.

Reinikaisen lapsuudessa evakoperheet pitivät vielä paljon yhteyttä.

–Karjalaisuus jäi voimakkaasti persoonaani. Olen käynyt sukuni kotipaikoilla monta kertaa. Sekä Tölkön, että Hoikkalan talot olivat vielä olemassa. Myös vaimoni äiti oli Karjalasta Kurkijoelta.

Nuorena Reinikainen kiinnostui mainosalasta.

–Lähdin Helsingin Kauppapoppilaitokseen myyntilinjalle ja päädyin työharjoitteluun Stockmannille. Puhelialelle kaverille sopi myyntihommat raksahom-

mia paremmin.

Myöhemmin Reinikainen koulutautui lisää.

Kun Radio Jyväskylä perustettiin 1980-luvun puolivälissä, Reinikainen sai sieltä ensin harjoittelupaikan ja sen myötä töitä.

Sen jälkeen mies on tehnyt pitkän uran paikallisradioiden mainosten parissa ja myöhemmin mainospainotalossa. Oman yrityksen Reinikainen perusti vuonna 2012.

Maanpuolustuksen kentällä Reinikainen on ollut mukana Savon prikaatin killan, Keski-Suomen Kiltapiirin ja Karjalan Liiton toiminnassa.

–Olen reissannut rajan takana kymmeniä kertoja ja muun muassa telttaillut eri taistelupaikoilla, Reinikainen kertoo kiinnostuksestaan sotahistoriaan.

Hän välittää arvoja myös seuraaville sukupolville.

–Olen nykyään myös kahden pienen pojan vaari. Se on tärkeä tehtävä.

Reinikainen harrastaa penkkiurheilua, ulkoilua, marjastusta ja talvisin hiihtoa.

Lehden ilmoitusmyynnistä on tähän saakka, 25 vuoden ajan vastannut **Veijo Mononen**. Tehtävästä sivuun siirtyneen, **Majurin Mediamaljalla** palkitun Monosen haastattelu julkaistiin Keski-Suomen Maanpuolustajan edellisessä numerossa.

Automaatiokaupan palveleva ammattilainen

HORMEL

OMRON DISTRIBUTOR | Honeywell AUTHORIZED DISTRIBUTOR | SICK Sensor Intelligence Distributor Partner | Honeywell HPS Channel Partner

Puh. (014) 338 8900, www.hormel.fi, e-mail: hormel@hormel.fi

K Market Kauppapalvelu

Toimitukset Jyväskylän alueelle

KAUPPAKASSIT SUORAAN KOTIOVELLESI!

TILAUS TÄNÄÄN, TOIMITUS HUOMENNA.

Kauppailaukset arkisin klo 9-15, toimitukset ma-pe. Tee tilaus puhelimitse **044 738 2008** tai sähköpostilla **kauppapalvelut@k-market.com**

K Market KOTIVÄYLÄ
Kellonkankaantie 62
40530 Jyväskylä

JOUSMÄKI

Taksikydyt ja tilausajot tarpeesi mukaan aina 50-paikkaiseen linja-autoon asti. Myös pyörätuoli- ja paarikuljetukset.

www.jousmaki.fi

Riskcraft

Vakuutusmajuri.fi

Vakuutusten kilpailutus, korvauspäätösten oikaisu
web: riskcraft.fi blogi: vakuutusmajuri.fi

Sotilaskotitehtävät ovat Maarit Salmelaiselle tuttuja jo 1970-luvun puolivälistä saakka.

KESKISUOMALAINEN MAANPUOLUSTAJA

Maanpuolustusta kädet munkkitaikinassa

Työn keskiössä on varusmiesten hyvinvointi, kertoo Luonetjärven sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtaja Maarit Salmelainen.

Teksti & kuva: Pauliina Ylitalo

”Ilman sotkun mummoja armeija pysähtyisi.”

Niin **Niko** ja **Jari Korhonen** totesivat tällä palstalla kesäkuussa.

Kommentti saa **Maarit Salmelaisen** liikuttumaan – samoin käy usein, kun sotilaskodin vihreä auto kaartaa maastokeikoille.

–On ihanaa nähdä se ilo ja onni, kun kurvaamme metsään.

Salmelainen on Luonetjärven sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtaja.

Salmelainen hakeutui takaisin sotilaskotitoimintaan vuonna 2020. Hän siirtyi Jyväskylän sotilaskotiyhdistyksestä Luonetjärvelle seuraavina vuosina

Ensikosketuksensa sotilaskotitehtäviin Salmelainen sai jo 1970-luvun puolivälissä.

–Työskentelin Rovaniemellä sotilaskodissa.

Mikä sai Salmelaisen hakeutumaan tehtävään? 63-vuotias nainen naurahtaa.

–Suoraan sanottuna varusmiehet. Olin 16-kesäinen ja armeijasukua.

Vastikään Jyväskylästä Tikkakoskelle muuttanut Salmelainen on palannut juurilleen.

–Isäni ja äitini työskentelivät varuskunnassa ja asuimme täällä. Olen puolustusvoimien kasvatti. Siksikin tämä toiminta tuntuu omalta.

Salmelainen työskentelee hoitolalla ja jää eläkkeelle lähivuosina.

Sotilaskodeissa tehdään maanpuolustustyötä usein konkreettisesti kädet munkkitaikinassa. Mutta se on vain väline tärkeimmän toteuttamiseksi.

–Olemme asepalvelustaan suorittavia varten. Se on päätehtävämme.

Kyse ei ole yksinomaan sotkun herkuista, vaan lepohetkestä, läsnäolosta ja yhteisestä paikasta, johon jokainen on tervetullut.

–Se voi olla monelle pelastus. Se tekijä, jolla jaksaa varusmiespalveluksen, Salmelainen sanoo.

”Se voi olla monelle pelastus. Se tekijä, jolla jaksaa varusmiespalveluksen.”

Luonetjärven sotilaskodissa työskentelee neljä palkattua työntekijää, mutta vapaaehtoistyöllä on silti tärkeä rooli.

–Yhdistyksessä on toistasataa jäsentä, mutta vapaaehtoisia on alle 30.

Käsitys ”sotilaskotimurmoista” ei ole koko totuus, sillä mukaan otetaan kaikenikäisiä. Nuorin Luonetjärven yhdistyksen kuuluva ”pik-

kusisar” on vielä peruskouluiässä.

–Meillä on mukana porukka. Mukana on erilaisia ihmisiä, joilla on kaikilla into samaan asiaan. Arvot yhdistävät ja vedämme yhtä köyttä, Salmelainen sanoo.

Yhdistykseen otetaan myös uusia jäseniä.

Munkit ovat sotilaskotityön klassikko.

–Viime vuonna meillä leivottiin 72 000 munkkia. Määrä oli edellisvuotta isompi, koska olimme mukana isoissa tapahtumissa.

Tällä hetkellä sotilaskodissa eletään kuitenkin kummallista aikaa. Ehkä muutosta on ilmassa.

–Nyt täällä on saapumiserä, joka ei syö paljon munkkeja, Salmelainen ihmettelee.

Sotilaskodissa riittää kuitenkin väkeä.

–Eryteisesti kaksi kertaa viikossa järjestettävät grilli-illat ovat suosittuja.

Sotilaskodeilla on pitkä historia ja tärkeä merkityksensä suomalaisessa maanpuolustusentässä, mutta muitakin tarvitaan.

–Esimerkiksi maanpuolustuskoulutuksessa tehdään arvokasta työtä, Salmelainen sanoo.

Siitä kenties lisää **Keski-Suomen Maanpuolustajan** seuraavassa numerossa.

Keski-Suomen aluetoimiston päällikön tervehdys

Yleinen asevelvollisuus muutoksessa?

Matti Anttila

On hyvä, että yleisestä asevelvollisuudesta keskustellaan aktiivisesti. Luin suurella mielenkiinnolla edellisestä numerosta **Panu Moilasan** kolumnin asevelvollisuusjärjestelmän uudistamistarpeista ja maanpuolustamisen tapojen tulevaisuuden mahdollisuuksista. On täysin totta, että asevelvollisuusjärjestelmää on uudistettava, jotta meillä on määrällisesti ja laadullisesti riittävät sodan ajan joukot.

Ikäluokat pienenevät, ja vielä kun vain noin kaksi kolmasosaa miespuolisesta ikäluokasta suorittaa varusmiespalveluksen loppuun, eikä vapaaehtoisten naisten määrä tai maahanmuuton vaikutus tule ongelmaa ratkaisemaan, niin kehityttävä on. Mutta milloin ja miten?

Puolustusvoimien tehtävänä on tarjota poliittisille päättäjille oikea-aikaisesti päätöksenteon perusteet.

Puolustusvoimien henkilöstöpäällikön kenraalimajuri **Rami Saaren** mukaan seuraavat kymmenen vuotta pärjätään vielä nykyisen järjestelmän turvin, mutta ehkä noin viiden vuoden kuluttua pitäisi alkaa tehdä päätöksiä (HS 18.11.2024). Puolustusvoimien tehtävänä on tarjota poliittisille päättäjille oikea-aikaisesti päätöksenteon perusteet.

Tätä valmistelutyötä tehdään Pääesikunnassa ja käytössä on kaikki tarvittava demografinen ja muu data. Kuten puolustuspolitiikka kokonaisuutena, myös asevelvollisuuden uudistaminen toteutetaan laajassa parlamentaarisessa konsensuksessa, ja suuntaviivat lukittaneen puolustuspoliittisessa selonteossa. Uudistaminen tulee vaatimaan merkittäviä lakimuutoksia.

Puolustusvoimien sodan ajan vahvuus on 280 000 henkeä. Eli näin monella suomalaisella on sijoitus sodan ajan joukkoihin. Joukot koulutetaan lähtökohtaisesti komppaniakokonaisuuksina varusmiespalveluksessa, sijoitetaan reserviin ja osaamista ylläpidetään kertausharjoituksilla. Sodan ajan joukkojemme keski-ikää voisi kuvailla sanalla ”nuori”. Tämä on meidän vahvuutemme, sillä raadollisesti sanoen, sota on nuorten miesten ja naisten hommaa.

Mikäli ikäluokat pienenevät ja haluamme ylläpitää saman henkilömäärän, se tarkoittaa, että keski-ikä nousisi, koska joukkojen tuottaminen kestäisi kauemmin. Verrokkina Ukrainan asevoimat ovat kyllä määrältään suuret, mutta joukkojen keski-ikä on huomattavan korkea, myös rintamajoukoissa. Nuorimpia ikäluokkia on haluttu säästää eikä yleistä liikekannallepanoa ole julistettu. Tästä on seurannut haasteita henkilöstön riittävydessä ja laadussa. Toinen etu suomalaisessa asevelvollisuudessa on sijoittamattoman reservin suuri määrä.

Meillä on pitkälti yli 500 000 koulutettua henkilöä reservissä, josta voimme nopeasti täydentää sodan ajan joukkoja, mikä mahdollistaa taistelukyvyyn ylläpidon etenkin pitkäkestoisessa sodassa. Juuri sellaisessa mitä Ukrainassa on käyty yli 1000 päivää. Toki sijoittamattomassa reservissä on sitten sitä vanhempaa väkeä, osalla toimintakyky on säilynyt erinomaisella tasolla, osalla taas rapistunut huomattavastikin. Valitettavasti Ukrainalla ei ole koulutettua reserviä, koska ei ole ollut järjestelmää, joka sen tuottaisi. Ukraina joutuu kouluttamaan täydennyshenkilöt käytännössä nollasta, eikä koulutuksen laatu sodan aikana ole yhtä korkealla tasolla, kuin mihin esimerkiksi Suomessa rauhan ajan varusmieskoulutuksessa on mahdollista päästä.

Lisäksi meillä on käytössä henkilövarausjärjestelmä; yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta kriittisissä tehtävissä toimivat henkilöt varataan jatkamaan tehtäviään myös poikkeusoloissa. Näitä henkilöitä on kymmeniä tuhansia ja heidän työllään varmistetaan yhteiskunnan toimivuus kaikissa tilanteissa. Esimerkiksi pidän tärkeänä, että Keski-Suomen pelastuslaitoksen pelastaja jatkaa työtään myös sodan aikana, sen sijaan että lähtisi ase kädessä rintamalle. Jokainen on nähnyt Ukrainan sodasta, että ”kotirintamaa” ei ole, vaan Venäjä iskee kaukovaikutteisilla aseillaan syväälle sisämaassa oleviin kohteisiin, myös siviili-infrastruktuuriin, sodan oikeussäännöistä täysin piittaamatta.

Yleinen asevelvollisuus on ja tulee olemaan puolustuskykymme kivijalka. Sen vahvuudet suomalaisessa toimintaympäristössä ovat ylivoimaiset. Mutta asevelvollisuutta on kehitettävä ennakoiden, koska muuten järjestelmä rapautuu ja ajamme itsemme nurkkaan. Suomea puolustamme jatkossakin me suomalaiset, yhdessä liittolaistemme kanssa. Oikein hyvää ja turvallista vuotta 2025 kaikille lukijoille!

Kirjoittaja on everstiluutnantti ja Keski-Suomen aluetoimiston päällikkö.

Yleisesikuntaeverstiluutnantti, veteraanityön tekijä **Sakari Isosomppi**

Yleisesikuntaeverstiluutnantti **Sakari Ensio Isosomppi** menehtyi 22. elokuuta 2024 kotonaan Tampereella. Hän syntyi 3. marraskuuta 1944 Sääksmäellä. Perhe palasi sotien jälkeen Kauhavalle, jossa Sakari vietti lapsuutensa ja kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1963.

1944 — 2024

Sodankylässä suoritetun varamiespalveluksen jälkeen hän punnitsi matematiikan ja sotilasuran välillä päätyen valitsemaan kadettikoulun. Siellä avautui mahdollisuus hakea Ilmavoimien viestiaselajiin, joka teknisen vaatvuutensa takia kiinnosti.

Ensimmäinen palveluspaikka oli Ilmavoimien Viestikoulu Tikkakoskella, jonka sotilaskodista löytyi myös elämänmittainen ilo ja tuki, puoliso Seija. Tikkakoskella Sakari suoritti myös tähtystäjäkurssin lentäen Fouga Magisterilla.

Kapteenikurssin jälkeen Sa-

kari jatkoi Sotakorkeakoulun viesti- ja sähkötekniiselle opin-
tosuunnalle, ja nyt nelihenkinen perhe muutti Vantaalle kolmeksi vuodeksi.

Sakari muisteli Sotakorkeakoulun vuosia sotilasuransa parhaina. Hän totesi, että matemaattisluonnontieteelliset ja tekniset aineet veivät mielenkiinnolla mennessään ja opiskelusta saattoi jopa nauttia.

Paluu Tikkakoskelle vaikutti todennäköiseltä, mutta yllättäen siirto suuntautui kotipaikkakunnalle Ilmasotakouluun Kauhavalle, jossa perhe kasvoi viisihenkiseksi.

Sakari siirtyi Tikkakoskelle Ilmavoimien esikuntaan viestiosastolle vuonna 1980. Sotilasura huipentui Kuopiossa Karjalan Lennoston esikuntapäällikkönä vuonna 1985.

Sakaran upseerin ura päättyi vuonna 1987. Sydäninfarkti ja täyteen tulleet palvelusvuodet veivät hänet eläkkeelle ja uuteen elämänvaiheeseen. Perhe palasi Keski-Suomeen Petäjäviedelle, ja Sakari omistautui monipuolisten kuvataideharrastusten ohella sydämensä asialle,

edistämään petäjävetisten sotainvalidien ja -veteraanien asiaa. Hän ehti vaikuttamaan myös monissa luottamustehtävissä Petäjäviedellä.

Sakaran vapaaehtoistyö veteraanien asioiden edistäjänä oli hyvin merkittävä. Hänestä Sotainvalidien Veljesliiton Petäjäviededen osasto ja koko Sisä-Suomen piiri sai positiivisen tarmokkaan ja isänmaallisen toimijan, joka hoiti asiat aina maaliin asti.

Hänen vetämänsä kokoukset

aloitettiin aina kahvipöydässä, vaihtamalla kiireettömästi kuumilumiset.

Myös käynnit kodeissa loivat hedelmällisiä keskusteluja, joiden pohjalta tehtiin ratkaisuja ja parannuksia ikääntyvien veteraanien elämäntilanteisiin

Sakaran mottona oli tehdä järjestötyötä aina veteraanien toiveita kuunnellen. Voimien yhdistäminen oli vahvana Sakarin ajatuksissa: vähenevän väen olisi kuljettava yhteistä toimintaa kohti.

Yksi suurimmista ponnistuksista oli Sakari organisoima Petäjäviededen veteraaniteoksen toteuttaminen. Hän mobilisoi matrikkeliityöryhmän veteraanipolven edustajista ja tukijoista ja osallistui työhön innolla itse monin tavoin.

Sotasukupolvi sai paljon ansaitsemaansa hyvää, enemmän, kuin mitä he itse olisivat jaksaneet pyytää.

Kiitollisena yhteistä aikaa muistaen,
*Pekka Isosomppi (poika),
Sotainvalidien Veljesliitto /
Petäjäviededen Sotainvalidit ry*

TALVISODAN SYTTYMISEN 85-VUOTISMUISTOPÄIVÄ

Karjalan liitto järjesti lauantaina 30.11. muistotilaisuuden Jyväskylässä. Ortodoksisen seurakunnan seurakuntasali täyttyi yleisöstä kuulemaan muun muassa emerituspiispa Seppo Häkkisen puhetta. Seppelpartio laski seppeleet Vanhan hautausmaan Karjalaan jääneiden vainajien muistomer-
kille sekä sankarimuistomer-
kille.

Teksti ja kuva: Juha Hyvärinen

Muistokirjoitukset

Lehdessä julkaistaan muistokirjoituksia keskuudestamme poistuneista keskusomalaisista henkilöistä, jotka ovat toimineet maanpuolustuksen parissa. Ensisijaisesti enintään noin 3000 merkin tekstin ja kuvan voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen paatoimittaja@ksrespiirit.fi.

Pihtiputaan muistokiven paljastivat Irmeli Kuronen ja Sirpa Närhi. Taustalla on Taina Toikkanen, Tammenlehvän Pihtiputaan perinnetoimikunnan puheenjohtaja. Kuva: Markus Kauppinen

Konginkankaan Lotta-muistomerkillä soi huilulla Finlandia Juha-Pekka Liimataisen soittamana. Kuvassa Olavi Vakoniemi, Sirpa Kinnunen, Tiia Liimatainen, Jari Hämäläinen ja Kömin Killan puheenjohtaja Marjatta Huhta. Lippua kantaa Pentti Kinnunen. Kuva: Mirjami Hyttinen

Ääneseudun lottien ja pikkulottien muistomerkin paljasti nykyajan pikkulotta Aura Salminen. Kuva: Juha Hyvärinen

Muistomerkkejä sotiemme naisille

Markus Kauppinen

Keski-Suomessa paljastettiin syksyllä ja talven alussa kolme uutta muistomerkkiä sota-ajan naisille.

Ensimmäisenä kolmesta oli Ääneseudun lottien ja pikkulottien muistomerkki, joka paljastettiin 15.9.

Suolahden Wanhalle asemalla paljastettu muistomerkki kunnioittaa koko nykyisen Äänekosken alueen lottia ja pikkulottia ja muistuttaa meitä heidän tekemästään suuriarvoisesta työstä isänmaan hyväksi niin rintamalla kuin kotirintamallakin.

Muistomerkin on toteuttanut Tammenlehvän Äänekosken perinnetoimikunta ja se sijaitsee vuonna 2017 paljastetun JR 50:n muistomerkin vieressä.

Pihtiputaan sankarihaudoilla paljastettiin sunnuntaina 13.10. sota-ajan naisten muistokivi, joka muistuttaa meitä lottien, rintama- ja kotirintamanaisten-

sekä pikkulottien työstä ja uhrauksista isänmaan hyväksi.

Paljastustilaisuudessa muistokiven taustalla oleva Tammenlehvän Pihtiputaan perinnetoimikunnan puheenjohtaja Taina Toikkanen kehotti viemään lapsia ja nuoria katsomaan muistokiveä, jotta tieto säilyy perintönä jatkossakin.

Konginkankaan seudun lottien ja pikkulottien muistomerkkiä juhlistettiin itsenäisyyspäivänä. Kivihankkeen toteutti kotiseutuyhdistys Kömin Kilta.

Ensimmäisen aloitteen muistomerkestä teki sotaveteraanien naistoimikunnan puheenjohtaja Raija Tuomi jo 1980-luvulla, mutta tuolloin ehdotukseen ei tartuttu.

Konginkankaan juhlassa haastateltiin 97-vuotiasta **Inkeri Hytöstä**, joka toimi sodan aikana pikkulottana. Seurakuntatalon pihalle pystytetyn muistokiven paljastuksen yhteydessä seurakuntalolla järjestettiin myös lottateemainen näyttely.

Nykyisin paikalla on hakkuuaukea ja tiestön ansiosta muistomerkillä pääsee sujuvasti. Kuva: Matti Hyvärinen

Juokslahdessa muistettiin vuoden 1952 lentoturmaa

Juha Hyvärinen

Hakkuuaukole, lähelle Jämsän ja Jyväskylän rajaa Juokslahdessa, oli kokoontunut pilvisenä perjantaipäivänä 18.10. noin 50 ihmistä seuraamaan, kun helmikuussa vuonna 1952 maahan pudonneen sotilaskoneen turmapaikalla paljastettiin muistolaatta.

Tilaisuus alkoi, kun kaksi Hawk-suihkuharjoituskonetta suoritti ylilennon. Heti sen jälkeen Juokslahti Seura ry:n sihteeri **Jouni Pellonperä** ja MPK:n Ilmapuolustuspiirin kouluttaja, vääpeli res **Markus Lehmussaari** paljastivat muistolaatan ja laskivat seppeleen sen juureen.

Kapteeni evp **Heikki Paavisto** Ilmasotakoulun Killasta luki selostuksen onnettomuuspäivän tapahtumista, joista kerrotaan **Jaakko Hyvösen** kirjassa *Kohdalokkaat lennot 1945–1988*.

Paikalle oli saapunut lapsena onnettomuuspaikan lähellä asunut **Leena Virtanen**, joka nyt kertoi muistoistaan: Hevosmies oli tullut kysymään, oliko heillä puhelinta, jotta voisi hyltää apua, mutta puhelinta ei ollut.

Virtanen meni putoamispaikalle ja näki kuinka toista lentäjää lähdettiin viemään autolla sairaalaan ja toista irrotettiin koneen hyllystä. Mieleen hänelle on jäänyt myös koneesta tullut kerosiinin haju.

Kyseessä oli koulutuslenolla Luonetjärveltä Helsinkiin 6.2.1952 ollut Focke-Wulf Fw 44 J Stieglitz (SZ-32) -koulukone, jota ohjasi vänrikki **Urho Uusimaa** mukanaan vänrikki **Henry Kolehmainen**.

Näkyvyys oli huono matalalla olleiden pilvien vuoksi, ja kone lensi hyvin matalalla.

Lähellä Juokslahtea kone osui männyn latvaan sillä seurauksella, että oikeanpuoleiset siivet menivät poikki, kone menetti ohjattavuutensa ja syöksyi maahan osuen suoraan jyrkkäreunanaisen kallionyppylän kylkeen. Vänrikki Uusimaa selvisi maahansyöksystä verrattain vähin vammoin, mutta Kolehmainen kuoli Jämsän sairaalassa vielä samana päivänä.

Vain runsasta vuotta myöhemmin, 15.3.1953 tapahtui seitsemän kilometrin päässä Pääjanteen Ohensaaren kohdalla yhden ihmisen hengen vaatinut lentoturma. Maamaaliammuntaharjoituksessa ollut hävittäjäkone Messerschmitt MT-449 syöksyi Pääjanteen jäälle tuhoutuen täysin. Ohjaaja sai surmansa välittömästi.

Juokslahden muistomerkkihankkeessa ovat olleet mukana Juokslahti Seura ry, Ilmasotakoulun Kilta, jonka jäsenen Heikki Paaviston aloitteesta hanke sai alkunsa sekä Lapin Lennoston Kilta.

VALTORI
OSAA HUOLLON JA OSAT
Jyväskylä – Suolahti – Tampere - Vantaa

VRP
HYVÄN RAKENTAJA

ENERGIA
keuruun sähkö • lämpö

**SÄHKÖÄ JA LÄMPÖÄ
KESKI-SUOMEN SYDÄMESTÄ**

www.keuruunenergia.fi

RT **Rakennusteollisuus**

Talonrakennus • Rakennustuoteteollisuus • Infra • Talotekniikkateollisuus
• LVI-tekniinen urakointi • Pinta • www.rakennusteollisuus.fi

RAUTANET **RAMIN
VI JA RAUTA Oy**

Aatulantie 36
44200 Suolahti
puh. (014) 548 0200
www.raminlvijarauta.fi

MPK:n kuulumisia

Tikkakosken vuosi 2024 on ollut tapahtumatäyteinen

Arne Markko

Tikkakosken koulutuspaikka toteutti kaikkiaan 97 erilaista kurssitapahtumaa ja kurssipäivinä se tarkoittaa yhteensä 3793,8 kurssipäivää. Kaikkien kurssipalautteiden keskiarvo oli yli 4,7, joten tulosta voidaan pitää erinomaisena.

Kiitos hyvästä palautteesta tulee antaa kurssien vapaaehtoisille sitoutuneille toimijoille ja kaikille yhteistyökumppaneillemme niin Puolustusvoimissa kuin reserviläisjärjestöissä. Yhteistyössä on voimaa – ja niin on tässäkin maanpuolustustyön osa-alueella.

Yhteistyössä on voimaa – ja niin on tässäkin maanpuolustustyön osa-alueella.

Kuluneena vuonna aloitimme jo tammikuussa vuoden 2025 suunnittelun ja saimme sen ”maaliin” lokakuussa. Suunnitelma sisältää tässä vaiheessa jo 92 erilaista koulutustapahtumaa ja kurssia, mutta siihen tiedetään tulevan vielä muutama kurssitapahtuma lisää.

Tammikuussa toteutetaan pääosa sitoutuneiden MPK-toimijoiden jatko- ja täydennyskoulutuksista, ja kuun lopussa toteutetaan myös MPK:n ja Huoltovarmuusorganisaation alkutuotantopoolin yhteisesti toteuttama kurssitapahtuma.

Koko valtiota koskevan huoltovarmuuden merkitys on varmasti selvinnyt kaikille itsenäisesti ajatteleville maassamme viimeistään Venäjän oikeudettomasti Ukrainaankohdistuvan hyökkäyssodan myötä. Tätä kirjoittaessani sain jälleen todeta Venäjän hyökänneen Ukrainan energiainfraan vastaan ja vaikutukset kohdistuvat erittäin laajasti siviiliväestöön.

Alkavalla vuodella tammikuussa on myös ensimmäisessä koulutuksen suunnittelutilaisuudessa edessä niin vuoden 2025 koulutusten viimeistely kuin 2026 vuoden kurssien suunnittelun jatkaminen. Vuotta 2026 aloimme suunnittelemaan aluetoimiston tavoitteiden mukaisesti jo kuluvan vuoden viimeisessä tilaisuudessa – nyt siis suunnittelu jatkuu.

Kenttäkelpoisuuden testitulaisuuksia on tulossa vuodelle 2025 myös runsaasti, joten käyttäkää mahdollisuudet tehokkaasti hyväksenne. Military Cross Training -tapahtumat ovat myöskin ”tulleet jäädäkseen”, joten ainakaan reserviläisten kunnan nostaminen ei jää mahdollisuuksista kiinni.

Kaikki me tiedämme hyvän fyysisen kunnan tukevan henkistä jaksamista, myös poikkeustilanteissa, olipa kyseessä sitten maastossa toteutettavat tehtävät tai toiminta rakennetulla alueella.

Kansainvälisellä tasalla saamme ensi vuonna tähän tietoon kurseilleemme osallistujia ainakin Virosta, joten tässäkin yhdessä Keski-Suomen reserviläispiiri on ollut hyvä yhteistyökumppanimme yhteyksien rakentamisessa. Aluetoimiston kanssa olemme pystyneet lähettämään kuluneena vuonna suomalaisia reserviläiskouluttajia vastavuoroisesti erilaisiin harjoituksiin Viron puolelle.

Itsenäisyyspäivän lähestyessä on hyvä muistaa kaikkia niitä, jotka ovat omalla toiminnallaan olleet puolustamassa maamme itsenäisyyttä niin eturintamassa kuin kotirintamallakin. Kansan yhtenäisyydellä on raskaina aikoina luotu se tarvittava kestävyys, mitä maamme on tarvinnut.

Onnittelut kaikille itsenäisyyspäivänä ylennetyille ja palkituille!

Hyvää joulua ja alkavaa vuotta 2025 teille kaikille!

Kirjoittaja on MPK:n valmiuspäällikkö Keski-Suomessa.

MPK

Turvallisuutta yhdessä.

HÄMEEN MAANPUOLUSTUSPIIRI Tikkakosken koulutuspaikka mpk.fi/häme

25.01.	Maatilojen varautuminen, Tikkakoski	Tikkakoski
01.02.	MPK Tikkakosken koulutuksen suunnittelu 1/25	Kokouskeskus FALCO
07.-09.02.	Sotilaspoliisitoiminnan peruskurssi, SPOL1	Vanha Esikuntakomppania
07.-09.02.	Kohteentiedustelukurssi, HELMI 25	Vanha Esikuntakomppania
15.02.	Military Cross Training, Jyväskylä	Hipposhalli
22.02.	Hiihtomarssi 50 km (20km), Jyväskylä	Ladun maja
01.03.-02.03.	VSS väestönsuojakurssi	Kuokkalan Graniitti
08.03.	Taistelupelastaja kouluttajien suunnittelupäivä	Vanha esikuntakomppania

ILMAPUOLUSTUSPIIRI Luonetjärven koulutuspaikka mpk.fi/ilmapuolustuspiiri

17.-19.01.	Tukikohdan taistelijan taidot - taistelu ja ammunnat simulaattoriympäristössä	Ilmasotakoulu
15.03.	Rynnäkkökivääriammunnat, perustaso	Vanha esikuntakomppania
16.03.	Pistooliammunnat, perustaso	Vanha esikuntakomppania

Ilmavoimien reserviläisille suunnattu koulutus: mpk.fi/ilmapuolustuspiiri

TULOSSA

2.-5.5.	Naisille NASTA Vinka yhteistyössä Naisten valmiusliiton kanssa
17.5.	Kesäyön marssi, Jyväskylä

Kouluttaja- ja toimijakoulutukset

15.-16.02.	Kurssiväapelikurssi, Kokouskeskus Falco	Järjestäjänä Tikkakosken koulutuspaikka
18.0-19.01.	Puolustusvoimien B ajo-oikeuskurssi,	Luonetjärven koulutuspaikka
19.01.	Kuntotestaajakurssi, Hipposhalli	Tikkakosken koulutuspaikka
Kevättalvella	Military Cross Training kouluttajakoulutus	Tikkakosken koulutuspaikka

MPK:n sitoutuneille järjestettävät koulutukset

Tikkakosken koulutuspaikka		
10.01.-12.01.	Taistelupelastaja kouluttajakoulutus	Vanha esikuntakomppania
18.01.	Ensiapukoulutus	Vanha esikuntakomppania
15.-16.02.	Kurssinjohtajakurssi, K2	Kokouskeskus Falco
Luonetjärven koulutuspaikka		
08.-09.02.	Ilmasuojelun kouluttajakoulutus	Vanha esikuntakomppania
08.-09.02.	Pelastus ja suojelukoulutus kouluttajille	Vanha esikuntakomppania
08.-09.02.	Perustamisen kouluttajakurssi	Kokouskeskus Falco
15.-16.03.	Ammunnanjohtajien jatkokoulutus	Vanha esikuntakomppania

MPK:N VALTAKUNNALLISET VERKKOKURSSIT

mpk.fi/koulutukset/verkkokoulutus

www.mpk.fi

Vapaaehtoiset kouluttavat Ilmavoimien reserviläisiä

Koulustulos on tärkeä, mutta koulutuksen laadun kehittyminen ja nuorempien ikäluokkien mukaantulo on vielä tärkeämpää.

Ilmapuolustuspiiri on yksi maanpuolustuskoulutuksen yhdeksästä piiristä. Se eroaa muista piireistä siinä, että sen toiminta-alue kattaa koko valtakunnan alueen.

Ilmapuolustuspiirin koulutuspaikat ovat ilmavoimien lennostojen kanssa samoilla paikkakunnilla: Rissalassa (Karjalan lennosto), Pirkkalassa (Satakunnan lennosto), Luonetjärvelä (Ilmasotakoulu) sekä Lapin koulutuspaikka Rovaniemellä (Lapin lennosto).

Ilmapuolustuspiirin piiripäällikkö, valmiuspäällikkö ja koulutus- ja viestintäsihteeri toimivat piirin toimistolla Vanhassa esikunnassa Tikkakoskella.

Lähitulevaisuudessa piirin sitoutuneet kouluttajat osallistuvat ilmavoimien kertaushar-

joituksiin myös valtakunnan ulkopuolella.

Näin arvioi reserviläisten muuttuvaa toimintaympäristöä ja operatiivista kumppanuutta puolustusvoimien kanssa piiripäällikkö J.M. Valkeajärvi.

Ilmapuolustuspiirin tärkein tehtävä on järjestää koulutusta Ilmavoimien tukikohtien reserviläisille. Ukrainan sodan alkamisen jälkeen koulutusvuorokaudet on tuplattu.

Vuoden 2023 koulustulos oli yksi kaikkien aikojen parhaita. Koulutusvuorokausia kertyi lähes 8000. Tästä Ilmavoimien reserviläisille suunnattua koulutusta oli yli 80 prosenttia.

Laskennallisesti koulutusmäärä vastaa kahta Ilmavoimien RUSKA-pääsotaharjoitus-

"Lähitulevaisuudessa piirin sitoutuneet kouluttajat osallistuvat ilmavoimien kertausharjoituksiin myös valtakunnan ulkopuolella."

ta. Vaikka koulutusvuorokaudet eivät suoraan ole verrannollisia ilmavoimien kertausharjoitusten kanssa, voimme sanoa, että olemme tukeneet operatiivisen kumppanimme valmiutta merkittävästi.

Tänä vuonna koulutusmäärät

ovat samaa luokkaa aikaisemman vuoden kanssa.

Piirin sitoutuneiden reserviläisten kouluttajakoulutusta on kehitetty vastaamaan ajan vaatimuksia yhdessä puolustusvoimien kanssa. Sitoutuneita kouluttajia koulutetaan vuosittain puolustusvoimien ja MPK:n kouluttajakoulutuksen kursseilla.

Ilmapuolustuspiirin sitoutuneita reserviläisiä koulutettiin keskitetysti jo kolmannen kerran tänä syksynä Tikkakoskella.

Nämä Ilmasotakoulun kouluttamat reserviläiset ovat kanta-voima sekä Ilmavoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa ja kertausharjoituksissa että Ilmapuolustuspiirin sotilaallisia valmiuksia kehittäväillä viikonlopukursseilla.

Aktiivinen reserviläistoiminta

MPK:n sitoutunut reserviläis-kouluttaja kouluttaa

MPK:n sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus (SOTVA)

Sotilaan perustaitoja. Mukaan koulutukseen MPK:n avoimen koulutuskalenterin kautta ja/sekä puolustusvoimien suosituskirjeet reserviläisille.

Vapaaehtoiset harjoitukset

Puolustusvoimat kutsuu, osallistuminen vapaaehtoista

Kertausharjoitukset

Puolustusvoimat käskee harjoitukseen, osallistuminen pakollista asevelvollisuuslain nojalla

Kouluttaja työssään.

Nuorempia ikäluokkia kutsutaan mukaan toimintaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti.

Ilmavoimien ja ilmapuolustuspiiriin tavoitteena on sitouttaa ilmavoimien reserviläiset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa vapaaehtoiseen maan-puolustukseen.

Tähän liittyy ilmavoimien joukko-osastojen pitämät ”luokkakokoukset”, joissa kerrotaan sitoutuneen reserviläisen tehtävistä.

Nämä puolustusvoimien vapaaehtoiset harjoituksen on suunnattu muutama vuosi sitten varusmiespalveluksesta kotiutu-

neille reserviläisille.

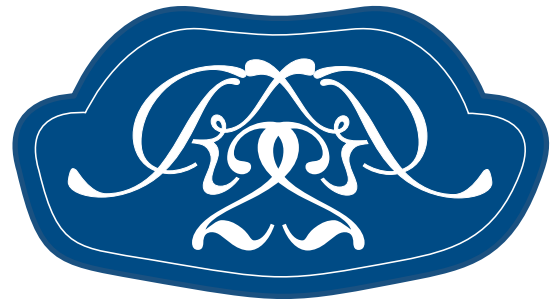
Viikonlopun koulutuksesta vastaa Ilmapuolustuspiiriin sitoutuneet reserviläiskouluttajat. Saatu palaute uudentyypisistä viikonlopusta on ollut poikkeuksellisen hyvää.

Operatiivisen kumppanuiden kehittäminen ja toiminnan tehostaminen jatkuu Ilmavoimien ja ilmapuolustuspiiriin välillä. Uudet päivitetty koulutusohjelmat otetaan käyttöön ensi vuoden alusta. Ohjelmissa on huomioitu toimintaympäristön muutos ja kansainväliset vaatimukset.

Operatiivisen kumppanin keskeiset koulutusvaatimukset kirjataan vuosittain päivitettävään yhteistoimintamuistioon. Uutena mahdollisuutena piiriin kouluttajille tullee lähitulevaisuudessa osallistuminen reserviläisenä Ilmavoimien NATO-harjoituksiin koti- ja ulkomailla.

Alussa lähinnä Pohjoismaissa. Uusien tehtävien jalkauttamisen kentälle mahdollistaa ammattitaitoiset valmius- ja koulutuspäälliköt sekä sitoutuneet ja motivoituneet reserviläiset.

K-CITYMARKET ÄÄNEKOSKI	KMarket KARHUNLÄHDE MARKKAMÄKI
CITTARI HOITAA	OMAN KYLÄN KAUPPA
<i>kauppiasi Mika Lonkainen</i>	
Työskintie 3, puh. 010 538 2500	KARHUNLÄHDE P. 020 700 4925 PUISTOKATU 12, 44100 Äänekoski MARKKAMÄKI P. 020 700 4935 LOSSINTIE 44, 44120 Äänekoski

KAKKONEN-YHTIÖT

HEINÄLÄN TILA

Luomulihaa Oravasaaresta laatu-tieto-ille asiakkaille

Toimitukset Jyväskylään ja lähiympäristöön

marko.valkonen@kolumbus.fi | 0400 779 031

KOTIMAINEN TJ-KATSASTUS.fi

Henkilö- ja pakettiautojen määräaika-katsastukset + mittaukset

Laukaa / Jyväskylä • Hallaperäntie 8, Leppävesi • **050 433 4245**

Muurame • Muuramekeskus Setäläntie 3C • **050 523 0339**

* tehokas autopesu 24h! Myös pakut / korkeat autot

Vaajakoski • Haapaniementie 1 • **050 544 1099**

Jämsä • Pietiläntie 8 • **050 345 8690**

Varaa aika netissä: www.tj-katsastus.fi

Keski-Suomessa tapahtunutta

SEPPELEENLASKU KORPILAHDELLA

Itsenäisyyspäivän seppelpartio lähetettiin Korpilahden kirkosta laskemaan seppeleet sankarimuistomerkillle sekä vuoden 1918 punaisten kaatuneitten muistomerkillle. Lähetysosat luki eläkkeellä oleva kirkkoherra Timo Iskala. Korpilahden Reserviläisillä on pitkät perinteet itsenäisyyspäivän kunniavartion ja sepeleenlaskun järjestämisestä. Tänä vuonna seppeleet laski Perttu Hietanen. Teksti ja kuva: Juha Hyvärinen

KUNNIAKÄYNTI SANKARIHAUDOILLA JÄMSÄSSÄ

Jämsän seudun reserviläisyhdistykset tekivät itsenäisyyspäivänä kunniakäynnit Jämsän ja Jämsänkosken sankarihaudoille, kuva Jämsän sankarihautausmaalta. Teksti: Markus Kauppinen, kuva: Arja Nokelainen

SEPPELEENLASKU JYVÄSKYLÄSSÄ

Jyväskylän vanhalla hautausmaalla laskettiin itsenäisyyspäivänä perinteisesti seppeleet sankarihaudan Uhriliekkimuistomerkin juurelle. Seppeleen laskivat Jyväskylän veteraanijärjestöt, Puolustusvoimat sekä Jyväskylän kaupunki ja seurakunnat. Tilaisuudessa oli myös kadettien lippu- ja kunniavartiot sekä maanpuolustusjärjestöjen lippulinna. Teksti ja kuva: Panu Moilanen

PIHTIPUTAALLA KUNNIAKÄYNTI SANKARIHAUDOILLA

Pihtiputaalla kunniakäynti sankarihaudoille tehtiin juma-lanpalveluksen jälkeen. Kunniavartiossa olivat Pihtiputaan Reserviläisten Matti Kinnunen ja Markku Paananen. Seppeleenlaskun jälkeen itsenäisyysjuhla järjestettiin taustalla olevassa Seurakuntakeskus Sallilassa. Teksti: Markus Kauppinen, kuva: Jouni Arvola

Palstalla julkaistaan kuva ja tekstiä Keski-Suomen maanpuolustukseen liittyvästä toiminnasta. Lähetä oma kuvasi ja tekstisi sähköpostilla paatoimittaja@ksrespiirit.fi

KUNNIAKÄYNTI SANKARIHAUDOILLA VIITASAARELLA

Viitasaarella lukiolaiset olivat sankarihautojen itsenäisyyspäivän kunniakäynnillä airueina tauon jälkeen. Suomen lippua kantaa Tammenlehvän Viitasaaren perinnetoimikunnan puheenjohtaja Kauko Ikäheimonen. Sepeleen laskivat aluehallituksen puheenjohtaja, kaupunginvaltuutettu Maria Kaisa Aula, maanpuolustus- ja veteraanityöaktiivi Isto Korhonen sekä kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen. Teksti ja kuva: Markus Kauppinen

SEPPELEENLASKU KEURUULLA

Keuruulla itsenäisyyspäivän sepeleen sankariristille laskivat Pekka Vanhanen Keuruun Karjalaseurasta, kirkkoherra Ville von Gross sekä kaupunginvaltuutettu Petri Tuominen. Kunniaavartiossa sinibaretit Hannu Korpeinen Keuruun Reserviupseereista ja Teuvo Honkamäki Haapamäen Seudun Reserviläisistä.

Teksti: Markus Kauppinen, kuva: Matti Harju

MAANPUOLUSTUSILTA SAARIJÄRVELLÄ

Panssariprikaatin apulaiskomentaja, eversti Petri Toivonen oli yksi puhujista maanpuolustusillalla Saarijärvellä. Torsdai-
n 3.10 Keski-Suomen aluetoimiston järjestämässä tilaisuudessa kuultiin myös muun muassa Tero Tammisen esitelmä Jalkaväkirykmentti 50:n taisteluista kesällä 1944 sekä tietoa paikallisesta toiminnasta ja maakuntajoukoista. Paikalle oli saapunut runsaat 40 kiinnostunutta kuulijaa.

Teksti: Markus Kauppinen, kuva: Matti Hyvärinen

LOTTAPERINNEILTA JYVÄSKYLÄSSÄ

Lotta Svärdin lakkauttamisesta tuli marraskuussa kuluneeksi 80 vuotta, mutta lottien perinne elää. Keski-Suomen lottaperinneyhdistys järjesti marraskuussa iltamat kunnioittaakseen sota-ajan naisten työtä. Pikkulotta Eeva-Kaisa Peura kertoi kokemuksistaan nykyajan pikkulotat jututtamana ja puhalinorkesteri Puhuri nosti tunnelmaa musiikillaan. Kanttiinissa tarjottujen korvikekahvien lisäksi myynnissä oli muun muassa talvisodan leipää ja lottien joulukortteja.

Teksti: Markus Kauppinen, kuva: Juha Hyvärinen

ELONEN

Viherlandia
www.viherlandia.fi

– Vakaasti väylällä –

Asemakatu 4 a
40100 JYVÄSKYLÄ
(014) 411 0000
mikael.juujarvi@lakiluotsit.fi

LAKILUOTSIT

Laadukasta painopalvelua

Tampereen
Offsetpalvelu

Pinninkatu 55 A, 33100 Tampere
Puh. (03) 2254 600
aineisto@offsetpalvelu.fi
www.offsetpalvelu.fi

Paikallinen elämänturvayhtiösi

 LÄHITAPIOLA
Keski-Suomi

TUPASWILLA
PAREMMAN OLON PERINNEKYLÄ

Kokouspäivät, perhejuhlat, Nasusafarit,
maailman suurin savusauna.
www.tupaswilla.fi
Ränssintie 5 41370 Kuusa p. 0207410100

Kilpailun osallistujia. Kuva: Juha Vimpari

Moottorijotos ajettiin Laukaassa

Juha Vimpari

Toinen valtakunnallinen Moottorijotos ajettiin lokakuussa Laukaassa. Tapahtuman järjestivät Keski-Suomen kiltä, Reserviläisurheiluliitto ja AKK Motorsport. Kilpailuun osallistui yhteensä seitsemän autokuntaa.

Ensimmäinen moottorijotos järjestettiin vuosi sitten Luumäellä. Nyt rastien määrää oli lisätty ja tehtäviä monipuolistettu. Rastilta toiselle kierrettiin omilla autoilla, suunnistamalla rastilta toiselle lyhintä mahdollista reittiä. Maasto oli paikoin vaativaa, mutta reitin saattoi silti suorittaa tavallisella autolla.

Kolmentoista rastin tehtävät liittyivät toimintaan auton kans-

sa sotilaallisen vaikutuksen alla. Sitä painotettiin myös arvioinnissa. Toinen painopiste rasti-tehtävien suorittamisessa oli yhteistyössä: joukkuesuoritus oli menestymisen edellytys.

Joukkuekisan voittoon kurvasi *Se roju*, toiseksi tuli *Sillin Moottori Seikkailijat* ja kolmanneksi *JARU*. Varsinaisen jotoksen jälkeen kisattiin henkilökohtainen tietokisa.

Jotoksen toteutukseen osallistuivat myös Laukaan Moottorimiehet, Laukaan Reserviläiset, Keski-Suomen pelastuslaitos, Autojoukkojen Keski-Suomen kiltä, Äänekosken ekoaseryhmä, ja Jyväskylän Seudun Reserviläiset sekä useat yhteistyökumppanit.

TALVISODAN MUISTOKILPAILU JA HÄYHÄ CHALLENGE

Haapamäen Seudun Reserviläiset järjestivät talvisodan muistokilpailun lauantaina 30.11. Keuruun Ampumaurheilukeskuksessa, varuskunnan vanhalla ampumaradalla. Kilpailussa lajeina olivat ovat perinne kivääri 300 m ja Häyhä Challenge 150 m.

Teksti: Markus Kauppinen, kuva: Patrik Kivinen

Tuloksia

Keski-Suomen reservipiirien mestaruuskilpailut, 50 m kivääri, Laukaa 1.9.2024
3x20ls
H: 1) Jani Kempainen, Jyvä-

kylän Seudun Reserviläiset, 565 (191, 197, 177), 2) Vesa Arpiainen, JSRes, 523 (172, 187, 164).
H60: 1) Jari Lehtinen, JSRes, 560 (187, 195, 178), 2) Jyrki Kronqvist, JSRes, 505 (175, 186, 144).
H70: 1) Jukka Salila, Jyväskylän Reserviupseerit, 565 (280, 285).

Varautumisen teemaillassa Palokassa 23.10. puhuivat muun muassa Jamaica Kaihlaniemi ja Mirja Airos. Kuva: Matti Hyvärinen

Kuntiin harkitaan uudenlaisia valmiuskeskuksia

Juha Vimpari

Keski-Suomeen mietitään tulevaisuudessa perustettavia uudenlaisia alueellisia valmiuskeskuksia. Kehitteillä on parhaillaan valmiustoiminnan malli, jossa kuntiin perustettaisiin fyysinen toimipaikka, joihin viranomaiset ja muut toimijat, kuten palvelujen tuottaja, voisivat kokoontua yhteisen pöydän äärelle. Kunnallisessa tilanhuoneessa koottaisiin yhteinen tilannekuva ja sovittaisiin yhteistoiminnasta.

Uudesta mallista käydään parhaillaan valtakunnallista keskustelua, mutta ratkottavia kysymyksiä on vielä paljon. Selvää kuitenkin on, että kunnalliseen ja maakunnalliseen työhön tarvitaan monialaista osaamista ja myös vapaaehtoisia resursseja tarvitaan. Uudenlaiset valmiuskeskukset toimisivat poikkeustilanteissa, mutta myös normaaliaikana koettavissa yhteiskunnan häiriötilanteissa.

Vuonna 2024 käynnissä ollut työ valmiuden parantamiseksi jatkuu siis myös vuoden vaihtuessa. Varautumiseen ja valmiuteen keskittyviä yleisöiltoja järjestetään ensi vuonna muun muassa Jämsässä, Äänekoskella ja lisää myös Jyväskylässä.

Kirjoittaja on reservipiirien valmius- ja varautumistoimikunnan sihteeri.

Tapahtumakalenteri

- 24.12. Jouluaaton kunniavartiot** eri paikkakunnilla
- 19.1. klo 9 Kuntotestaaaja / Military Cross Training -kouluttajakurssi**, Hipposhalli, Kuntoportti 3, Jyväskylä, järj. MPK
- 19.1. klo 10.30 Military Cross Training**, Hipposhalli, järj. MPK
- 19.1. klo 14 Kuntotesti**, Hipposhalli, järj. MPK
- 25.1. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun valmiusavaus**, Tuuri
- 17.2. klo 14 Keski-Suomen Lottaperinneyhdistyksen vuosikokous**, tilaisuus alkaa Lottakerholla kello 13, Sepänkeskus, Kyllikinkatu 1, Jyväskylä
- 22.2. klo 10 Hiihtomarssi**, Ladun maja, Ronsuntaipaleentie 279, Jyväskylä, järj. MPK
- 22.2. klo 15 Maavoimien vuosipäivän juhlakonsertti: Ilmavoimien Big Band: Tribute to Louis Armstrong**, vapaa pääsy, Yliopiston juhlasali, Seminaarinkatu 15, Jyväskylä, järj. aluetoimisto
- 6.3. Jyväskylän Maanpuolustusnaisten kevätkokous**
- 13.3. MNL Keski-Suomen piirin kevätkokous**
- 15.3. RESUL Reserviläispilikki**, Jyväskylä
- 15.3. Ampumahiihdon K-S:n reservipiirien mestaruuskilpailut**, Rajalan rata, Sikomäentie 249, Kuikka, järj. Tikkakosken Reserviupseerit
- 16.3. Pistooliampumahiihdon K-S:n reservipiirien mestaruuskilpailut**, Rajalan rata, järj. Tikkakosken Reserviupseerit
- 25.3. klo 18 Keski-Suomen Reserviupseeripiirin kevätkokous**, til. alk klo 17 (kahvi + esit.), Peurunka, Peurungantie 85, Laukaa
- 25.3. klo 18 Keski-Suomen Reserviläispiirin kevätkokous**, tilaisuus alkaa alkaa klo 17 (kahvitarjoilu + esitelmä), Peurunka
- 27.4. Veteraanipäivän juhla**, Peurunka, järj. Tammenlehvän Keski-Suomen Perinneyhdistys
- 29.4. klo 18, Kevätkonsertti: Ilmavoimien soittokunta, Arja Koriseva ja Tomi Metsäketö**, Palokan yhtenäiskoulu, Koivutie 5, Palokka, järj. Tammenlehvän Keski-Suomen Perinneyhdistys
- Ilmoita tapahtumasi sähköpostilla paatoimittaja@ksrespiirit.fi 21.2.2025 mennessä. Muista kertoa aika, paikka ja osoite. Maaliskuussa julkaistaan viikkojen 12-28 aikavälin tapahtumia.**

60ls makuu

H: 1) Jani Kemppainen, JSRes, 585 (98, 97, 97, 98, 97, 98), 2) Vesa Arpiainen, JSRes, 576 (97, 95, 96, 96, 95, 97).

H60: 1) Jari Lehtinen, JSRes, 588 (98, 98, 96, 99, 99, 98), 2) Veijo Sivula, JSRes, 565 (93, 95, 94, 92, 96, 95), 3) Jyrki Kronqvist, JSRes, 559 (92, 93, 93, 94, 91, 96).

H70: 1) Jukka Salila, JRU, 583 (99, 96, 97, 99, 96, 96).

H80: 1) Juhani Ahola, JSRes, 562 (94, 94, 95, 92, 94, 93).

Joukkuekilpailut

60ls makuu

H: 1) Jyväskylän Seudun Reserviläiset, 1749 (Lehtinen, Kemppainen, Arpiainen).

H50: 1) Jyväskylän Seudun Reserviläiset, 1686 (Salila, Ahola, Sivula).

3x20ls

H: 1) Jyväskylän Seudun Reserviläiset, 1648 (Lehtinen, Kemppai-

nen, Arpiainen).

Talvisodan muistokilpailu, 300 m ja Häyhä Challenge 150 m, Haapamäki 30.11.2024

300 m: 1) Jami Siukola, Jyväskylän Seudun Reserviläiset, 172 (92,

80), 2) Timo Tarvainen, Hankasalmen Reserviläiset, 143 (74, 69), 3) Kari Kovanen, HankaRes, 114 (70, 44), 4) Ari Rajakangas, Haapajärven Seudun Reserviläiset, 113 (60, 53), 5) Patrik Kivinen, HaapSRes, 65 (37, 28).

150m Häyhä Challenge: 1) Timo Tarvainen, HankaRes, 70, 2) Jami Siukola, JSRes, 55, 3) Patrik Kivinen, HaapSRes, 46, 4) Kari Kovanen, HankaRes, 39, 5) Henri Soukka, JSRes, 38.

MYTÄVÄNÄ RAJOITETTU MÄÄRÄ HARVINAISIA SOTAKIRJOJA

Jokaisen kirjan hinta on 20 euroa plus postikulut.

Tilausosoite Mikko Strang, sotilasmestari evp
mikko.strang@gmail.com, p. 0505399507

Ohdanvahti

Raskas Patteristo 27 1941-1944, 509 sivua

Laurilan verikoirat 2

Jalkaväkirykmentti 23 1939-1940, 663 sivua

Mainilan miehet

Niemen patteristo (III/KTR 19) 1941-1944, 1002 sivua

Stadin kevyt ykkönen

Kevyt Osasto 1 1941-1942, 332 sivua

Tarjous voimassa niin kauan, kun kirjoja riittää. Toimitus viikon sisällä.

seltimil
tietoliikennepalvelut

• VALOKUITUYHTEYDET • KONESALIPALVELUT
www.seltimil.fi - Pertti Salmijärvi - p. 050 591 9305

huld

Beyond
Tomorrow
huld.io

HandsOn Oy

Yhdessä olemme enemmän.

Yrittäjät

yrittajat.fi/liity

VUORIMIES

www.vuorimies.fi

Puh. 040 865 7772

Keski-Suomen Maanpuolustaja ilmestyy neljä kertaa myös vuonna 2025

Keski-Suomen Maanpuolustaja -lehti ilmestyy totuttuun tapaan myös vuonna 2025. Lehdestä julkaistaan neljä numeroa: maaliskuussa, kesäkuussa, syyskuussa ja joulukuussa.

Oheisessa lehtiaikataulussa on ilmoitettu kaikkien vuoden lehtien aineistopäivät sekä jakeluaikajohdat.

Lehteä virallisena kokouskutsun julkaisupaikkana käyttävien yhdistysten kannattaa huomioida ajankohdat erityisen tarkasti.

Jakelusta johtuvista syistä lehti voi tulla reservipiirien jäsenyhdistyksiin kuuluville ja samassa kunnassa asuville hyvinkin eri aikaan noin kahden viikon ajanjakson sisällä.

Reservipiirien jäsenyhdistyksille sääntömääräisistä kokouksista ilmoittaminen on maksutonta, mutta tiedot on lähetettävä ajoissa - mie-

luummin aiemmin, mutta viimeistään aineistopäivänä.

Lehden päätoimittajien ja ilmoitusmyyjän yhteystiedot ovat sivulla 31.

KESKI-SUOMEN MAANPUOLUSTAJA LEHTIAIKATAULU 2025

1/2025 - MAALISKUU

21.2.2025 Lehden aineistopäivä
Viikoilla 12-13 jakelussa

2/2025 - KESÄKUU

1.6.2025 Lehden aineistopäivä
Viikoilla 26-27 jakelussa

3/2025 - SYYSKUU

31.8.2025 Lehden aineistopäivä
Viikoilla 39-40 jakelussa

4/2025 - JOULUKUU

30.11.2025 Lehden aineistopäivä
Viikoilla 52-1 jakelussa

Keski-Suomen Maanpuolustaja on Keski-Suomen reservipiirien lehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa painettuna ja sähköisenä versiona.

Julkaisijat
Keski-Suomen reserviupseeripiiri ry
ja Keski-Suomen reserviläispiiri ry

Paino
Tampereen Offsetpalvelu Oy

JAKELU

Lehti toimitetaan Keski-Suomen reservipiireihin kuuluvien yhdistysten jäsenille. Lehteä ei voi tilata.

Jäsenyhdistykset
Keski-Suomen alueella toimivat reserviläis- ja reserviupseeriyhdistykset. Jäsenyhdistysten listaus verkossa www.ksrespiirit.fi

TOIMITUS

Lehdellä on kaksi päätoimittajaa ja avustajia eri puolilla Keski-Suomea.

Päätoimittajat
Pauliina Ylitalo
vastaava päätoimittaja, 040 569 6193
ylitalon.pauliina@gmail.com
Markus Kauppinen
taittava päätoimittaja, 045 875 6 875
markus.kauppinen@gmail.com

OSOITTEISTO

Osoitteenmuutokset tehdään oman jäsenyyden mukaiseen liittoon.

Reserviupseeriliitto
jasenasiat@rul.fi
09 405 62011
Reserviläisliitto
jasenasiat@reservilaisliitto.fi
09 405 62010

ILMOITUKSET

Lehteen myydään ilmoituksia, joiden tuotto käytetään pääosin vapaaehtoisen maanpuolustustyön tiedotukseen ja koulutukseen.

Ilmoitusmyynti
Jouni Reinikainen, 0400 757 620
jouni@myyntijamainosreinikainen.fi

RESERVIPIIRIT

Keski-Suomessa eri maanpuolustusjärjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä. Reserviupseeripiiri ja Reserviläispiiri ovat voimakkaita vapaaehtoisia maanpuolustusjärjestöjä, jotka edistävät maan kokonaisturvallisuutta sekä tarjoavat jäsenilleen taustayhteisön maanpuolustustaitojen ylläpitämiseen.

Keski-Suomen Reserviupseeripiiriin kuuluu 18 jäsenyhdistystä ja se perustettiin vuonna 1952.

Reserviupseeripiirin puheenjohtaja
Mika Pakkanen, Jyväskylä, 040 500 7642

Keski-Suomen Reserviläispiiriin kuuluu 19 jäsenyhdistystä ja se perustettiin vuonna 1958.

Reserviläispiirin puheenjohtaja
Perttu Hietanen, Korpilahti, 040 507 1684

Piirijärjestöjen postiosoite on Gummeruksenkatu 7, 40100 Jyväskylä. Piireillä on yhteinen taloudenhoitaja **Nina Pakkanen**, talous@ksrespiirit.fi

VERKOSSA

Keski-Suomen Reservipiirien yhteiset verkkosivut ovat osoitteessa www.ksrespiirit.fi, jossa myös lehden sähköinen versio julkaistaan. Facebook-sivu: *Keski-Suomen Maanpuolustaja*

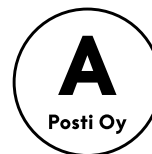
Verkkotoimittaja
Juha Hyvärinen, verkkotoimittaja@ksrespiirit.fi

KESKI-SUOMEN MAANPUOLUSTAJAN SEURAAVA NUMERO 1/2025

ilmestyy maaliskuussa viikoilla 12-13.

Aineistot päätoimittajille 21.2.2025 mennessä osoitteeseen paatoimittaja@ksrespiirit.fi

KESKI-SUOMEN MAANPUOLUSTAJA

Posti Green

**OSTAMME
METALLIA**
– Nähdään Hakkutiellä!

MEKIPA
SUOMEN METALLINKIERRÄTYSPALVELUT

**Palvelevaa metallinkierrätystä
yksityisille ja yrityksille**

Hakkutie 5,
40320 Jyväskylä
Seppälänkangas

Avoinna
arkisin 7.30–16.30
www.mekipa.fi

eners
Mutkatonta ylläpidon hallintaa
<https://eners.fi>

vitreo

Challenging city spaces

www.vitreo.fi office@vitreo.fi

Turvallista palvelua 24/7

K2 TURVAPALVELUT
www.k2turvapalvelut.fi
24/7 päivystys
0100 5248 (2,50 €/puhelu + alv 24 %)

Hälytyskeskus

- Valvontaa yli 3 000 kohteessa, yli 700 kameralla
- Turvahälytysvalvonta
- Hälytyskuvavalvonta
- Palolinjojen valvonta

Kiinteistövalvomo

- Etähallintaa ja energiatehokkuutta yli 300 kohteessa
- Hälytysten arviointi ja toimenpiteet etäkäytöllä 24/7
- Energiatehokkuuden ja olosuhteiden optimointi
- Prosessien toiminnanvarmistus

Call Center

- Vastaanottaa yli 13 000 palvelupyyntöä kuukaudessa
- Valtakunnallinen palvelukeskus
- Palvelupyynnöt eri kanavista, kirjaus asiakkaan järjestelmiin
- Kiinteistötietojärjestelmä (huoltokirja) asiakkaalle

INFONIA

Tiloja *sinulle*

www.infonia.fi

